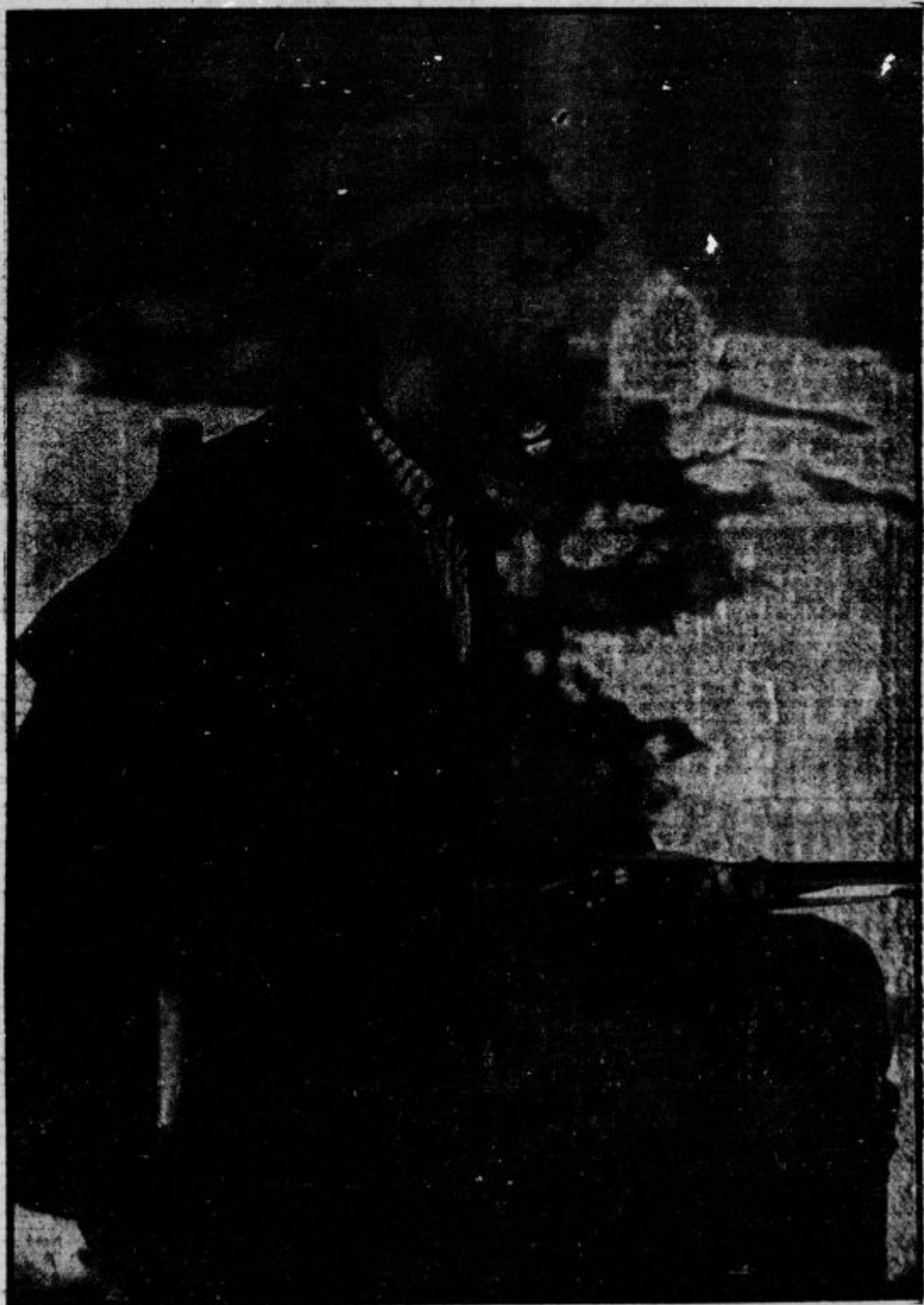

Domoljub

V Ljubljani 28. januarja 1942-XX

55. Štev. 5

Ni lahka služba gozdnega varuha v zasneženih in polejene!ih gozdovih, zakaj niso male nevarnosti, ki mu večkrat zastavljajo pot.

Vendar opravlja gozdni varuh dan za dnem ta svoj težki posel v prid ljudstva ustrajno, neustrašeno in z vso zvestoto.

RAZGLED PO SVETU

Afriško bojišče. Italijansko uradno poročilo, izdano pod št. 595, pravi: Posadki v Sollumu in Halfaji, obkoljeni in neprenehoma obstreljevani po topništvu vseh mer s kopnega in z morja ter po letalstvu, ko sta bili zaradi slabega vremena tri dni brez vode, da bi je bilo dovolj vsaj za ranjence, sta bili prisiljeni po dveh mesecih junaškega boja opustiti vsak nadaljnji odpor, saj bi bil posledično nemogoče. Poročilo iz Rima še dodaja, da je obramba Bardie, Solluma in Halfaje presegla vse meje človeških sil.

V Libiji in sicer vzhodno od Agedabije pa so prešle čete Osi v nepričakovan napad in dosegle po uradnih poročilih precejšnjo zmago. Za enkrat pišejo tudi sledeče: Dne 24. januarja so se razvijali sredi boja vzhodno in jugovzhodno od Agedabije. Motorizirane oklopne enice Osi so se pet obkolile in uničile nekaj oklopnih oddelkov. Celotni vojni plen zadnje ofenzive znaša doslej 81 topov, 143 tankov, med njimi nekaj 28 tonskih ameriških. Stojilo angleških ujetnikov je znatno.

Rusko bojišče. Nemško vrhovno poveljstvo je objavilo: Nemške in romunske čete so pod poveljstvom pehotnega generala von Mansteina v sodelovanju z letalstvom generala Greima po večdnevni hudih bojih vrgle sovjetske čete, ki so se izkrcale na južni obali Krima, nazaj in zavzele mesto Feodosijo po odličnem napadu. Pri tem je bilo ujetih nad 4600 sovjetskih vojakov, zaplenjenih pa 73 oklopnih bojnih vozil, 77 topov in mnogo vojnega gradiva. Na vsem bojišču ob Doncu so Rusi napadali z močnimi silami. Boji so še v teku.

Zadnje uradno poročilo z ruskega bojišča se glasi, da se nadaljujejo borbe v hudem mrazu in da se italijanske čete krepko drže. Več sovjetskih tankov je bilo sestreljenih tam ob Harkovu in tudi drugod. — Na karelijski fronti je nemško in finski letalstvo prizadevalo Rusom velike izgube na ljudih in materialu.

Severno od Kurska, kakor tudi na Krimu so še vedno v teku srditi boji.

Bojišče na Tihem oceanu. V Avstraliji so vznemirjeni zaradi tega, ker se je izvedelo, da so se japonske čete izkrcale na otoku Novi Gvineji in na Salomonskih otokih. Avstralska vlada neprestano zaseda. Poleg tega Japonci prodirajo v Birmanijo, kjer se hočejo zaplesti v boj z angleškimi in kitajskimi četami in tako presekati cesto, po kateri vozijo Angleži vojne potrebščine materialu Čangkaikju v Čungking.

Na Malaji so se Angleži ponovno umaknili. Nad angleško trdnjavo Singapurem se bijejo neprestano hudi boji med japonskimi in angleškimi bombniki. Japonci se vedno bolj bližajo tej važni trdnjavi. Obenem pa izgleda, da je japonski cilj bližnje bodočnosti zasedba Avstralije.

KRATKE z vsega sveta

Milijon japonskih družin bo obiskal do leta 1946 preselila z Japonske v Mandžurijo.

Nevarno je sbeležila znana filmska igralka Greta Garbo.

V višini 30 km se toplota nepet dviga in doseže pri 60–70 km višine od zemlje okoli 100 stopinj Celzija vročine, trdijo sedaj znanstveniki.

700.000 lir škoda je napravil te dni požar v Milanu v tovarni lakov.

Najstarejša žena na svetu je pač neka 76-letna Japonka. Da bi — dolej nepismena — lahko brala pisma svojega sina z bojišča, je začela nedavno hoditi v šolo.

Turčija je zadnji čas zelo razširila svoje železniško in cestno omrežje.

Kasile, kakor ga prejemale vojske na bojišču, bodo imele poslej nemške gostilne in gostilničarje na teden.

Samotni prebivalci šteje občina Regensteln pri Blaichenburgu v nemškem Harzu.

Nad dva milijona tujih delavcev je sedaj zaposlenih v Nemčiji.

Komunistične liste na Švedskem je pristojna oblast dne prepovedala.

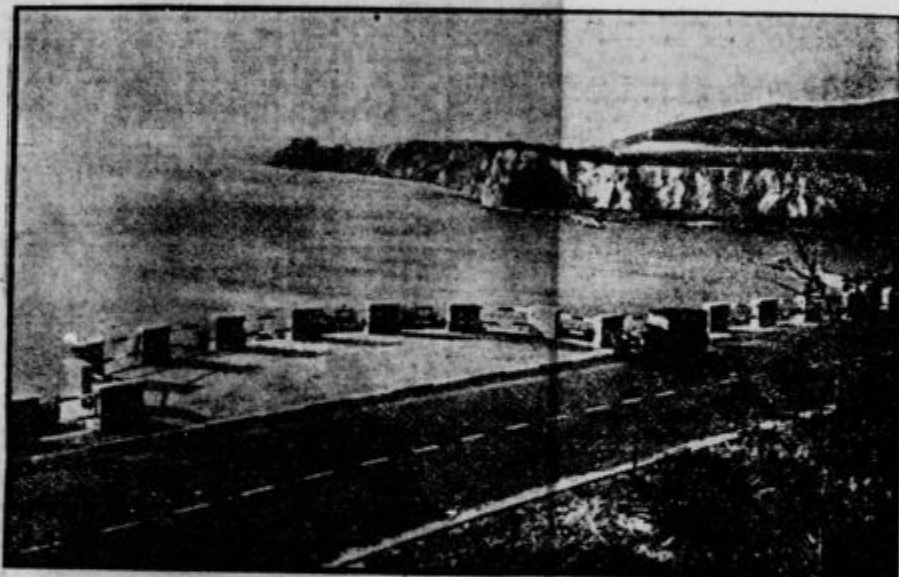
Naslov nemške privrakinje v umetnem drsanju si je letos priborila Dunajčanka Marta Musilek. 170.000 ton lita bo v štirih mesecih Argentina dobavila Španiji. (Preteklo leto pol milijona ton.)

Na vzhodnem bojišču je padel znani nemški smučar in skakalec, 23 letni Heini Wiedermann. Papež je sprejel te dni umetniške tvorce filma »Zarobenci« in jih pohvalil.

Silovit požar je uničil del poslopja znanega ministrstva v japonskem Tokio.

Najmanjša križarka na svetu je ta čas švedska križarka »Klaas Fleming«.

Turška vlada je prepovedala mesarjem klati goveda, ki še ni staro deset let.

Cesta ob Adriji

15. februarja mine tristo let, odkar je umrl slaven italijanski učenjak Galileo Galilei, največja njegova iznajdba je daljnogled.

Poldrugi milijon sodov slanikov so pripravili letos za izvoz na Norveškem.

Zenske čevlje, ki jim je mogoče peto djati višje ali nižje, so izumili nedavno v švicarskem Curihu.

Zlato teče v reki, ki gre skozi vas Ahili v turški pokrajini Hataj.

V Nemčiji umre 5,6 odstotka prebivalstva na srčnih boleznih, v Münchnu, mestu piva, pa 11 odstotkov.

29 zakonskih otrok ima drvar Vincenc Dvoraček v Dačicu na Moravskem; je že tretjič oženjen.

101. rojstni dan je praznoval te dni najstarejši nemški častnik, topniški general Theodor von Bornhard.

V madžarski Transilvaniji je umrl te dni 112-letni mož, ki se je udeležil leta 1848 borbe za neodvisnost. Do svoje smrti je nosil uniformo tedanjega časa.

Pred 150 leti je bil rojen slaven italijanski okladatelj Rossini.

Najmanj 2 tisoč let staro pšenično zrno so našli te dni med izkopanimi v nemškem mestu Goslarju.

Nedavno se je zadušil neki dojenček v Milanu, ker mu je domača mačka legla na glavo.

Letos poteče 75 let, odkar je Nemec Werner Siemens zgradil prvi dinamo stroj.

5 milijonov staro drevo imajo baje v muzeju rudarske akademije v nemškem Freibergu. Našli so drevo v peklem rudniku rjavega premoga.

Zaradi hudega mraza so v Bolgariji zaspili vse žote.

Letos mine 110 let, odkar so iznašli vžigalice.

Po ljudskem številu dne 31. decembra 1941 je imela Palestina 1.574.000 prebivalcev in sicer 56% muslimanov, 31% židov, 8% kristjanov in okrog 10 tisoč pripadnikov drugih ver.

V Bolgariji so začeli izplačevati pokojnino delavcem in malim kmečkim posestnikom, ki so dosegli predpisano starost.

V Berlinu je bil pretekli teden podpisan med Italijo, Nemčijo in japonsko dogovor za boj proti skupnemu sovražniku.

Umri je znani nemški feldmaršal von Reichenau, poveljnik 6. nemške armade na ruskem bojišču.

18.000 mornarjev je izgubila doslej Anglija. 25 krat so se v preteklem letu rodili dvojčki v danskem mestu Haldereleben.

Novo veličastno mestno palačo je zgradilo iz samih glob, ki so jih morali plačati neredni plačevalci, dansko mesto Kroneoe ob Velikem Beltu.

Za nadaljnjih šest mesecev so podaljšali vojaško službo na Švedskem.

Dva metra dolgo in 33 kg težko jeguljo so ujeli pred kratkem ribiči ob obali severno od danske prestolnice Kopenhagen.

Na ruskem bojišču je padel za domovino 25 letni letalski poročnik grof Hageneck, ki je v letalskih epopejah sestrelil 67 nasprotnih letal.

V Romuniji so mobilizirali do konca vojne vse državne namestence.

Za tri leta so podaljšali v Turčiji vojno službo vsem turškim vojakom, ki so zdaj pod orožjem.

Novo 72 km dolgo železniško progo so odprli te dni med Odeso in Burgasom v Celednestriji. 150 žensk je pritegnila v svojo službo bolgarska policija.

V boju z letalskim oddelkom Osi je padel eden od angleških letalskih prvakov Richard Stevens.

Druga skupina švicarskih »Javnikov« je odpotovala te dni iz Berna v vojaške bolnišnice na vzhodno bojišče.

50 stopinj pod ničlo je dosegel v preteklem tednu toplover v mestu Alwrosu na Švedskem.

Velikaški marmornati kip, ki predstavlja pokojnega papeža Pija XI., je podaril sedanjemu sv. očetu senator Agnelli.

Oblak se je utrgal nad Havano, prestolnico Kube. Trpel je zlasti trgovski del mesta.

Na Filipinih je padel japonski poročnik Šio Oye, znan med športniki kot izvrsten skakalec s palico. V Berlinu je svojčas skočil 4,25 m visoko.

Nad milijon parov smuči so darovali nemški športniki za potrebe nemške vojske.

Še dva letnika (26 in 27) je poklicala pod orožje turška vlada.

Olje iz koreze so začeli izdelovati v Bolgariji.

Neki zbiralec zimske opreme za nemško vojsko je prinesel na določeno mesto modrodržečo oblačilo in z zlatimi gumbi okrašeno suknjo pokojnega nemškega kanclerja von Bismarcka.

Starši, stojte otrokom ob strani!

Božične počitnice so minule. Letos so bile prav posebno dolge. Otroci so se lahko odpotili, navzili domačega okolja, vzdusili, Vaše ljubezni in Vam razodeli svoja čustva in svoje misli. — Spoznali ste jih zopet in jih bili veseli ali pa tudi ne. — Doma ste jih zopet lahko pritegnili nase —, saj hočete, da Vaši otroci spoštujejo vse tisto, kar Vi spoštujete. — Sedaj pa so zopet odšli od Vas v mesto ali pa odhajajo vsak dan v domačo šolo. Vas nek notranji glas tako vprašuje:

Ali jim je Križani, ki visi v Vaši hiši, dovolj jasno govoril po Vaših ustih za današnji čas?

Ali jim je kropilnik, ki visi v Vašem krščanskem domu, s blagoslovljeno vodo posvetil na Vašo pobudo njihova mlada, svetla čela za današnji čas?

Ali jim je molek, ki je v Vaši hiši, po Vaši vnezi razklenil usta, odprl srce v prelepi večerni rožnenski molitvi? Ona je že v svetlih dneh tako visoko dvignila prave krščanske družine k Odrašeniku. Kako nujna nam je šola v časih, polnih preizkušenj?

Ako so odšli od Vas vsi prepojeni z Vašo ljubeznijo, z obujenimi zapovedmi za pošteno življenje — desetimi božjimi zapovedmi — tedaj Vam bo misel nanje lahka, tudi če so odšli daleč od Vas, mislim predvsem na tiste, ki so odšli študirat v mesta, pa tudi na male šolarje, ki morda le za pol dne zapuste domačo hišo, kajti vsi so danes preizkušeni po mnogih zablodah, pregrehah današnjega časa, katerih jih lahko rešite le Vi, starši, in to z božjo pomočjo. So zablode, ki so velike pregrehe, ki so upor proti Bogu, ki pravijo, da Boga ni, ki pravijo, da človek duše nima, ki pravijo, da družina ni potrebna, da otrok ni last družine, ampak vse človeške družbe, kateri gre edina pravica, da ga vzgaja. Ali sta oče in mati le zato, da spravita otroka na svet, potem pa njihove pravice in dolžnosti do otrok prenehajo? Vse to uči sodobno brezverstvo. Stran z Bogom, stran s cerkvijo, stran s človeško dušo, stran z družino, stran z narodit — Kam? V nered, v neupoštevane življenja svojega bližnjega, v popoln propad.

Kaj boste pričeli takih in podobnih nevarnosti pisali svojemu otroku, ki ga neskončno ljubite, ki mu želite svetle poti v življenju, velike uspehe, ki mu povzročate vznemirjanje? Kaj boste temu otroku pisali, da bo ostal Vaš, da bo ostal zvest tisti poti, ki ji pravimo pravica in resnica in ki jo je pokazal Vsemogočni.

Ce Vam v drugih časih, ko hudočija in pregrehe niso tako zapeljevale ljudi, Vaša ljubezen

kijub trudnosti po napornem celodnevem delu ni dala miru v skrbi za Vaše otroke v šolah in ste jim v večernih urah pisali pisma in jim sporočali svoje želje, jim dajali nauke za pošteno življenje, tembolj je danes potrebno, da se jih še stokrat bolj spomnite in jim z vso verno kažete svojo ljubezen. V imenu božjem, v imenu ljubezni do matere, do očeta, jim boste dajali navodila, da se bodo obvarovali hudobij in grehov. Sami naj greha ne delajo, molite pa tudi, da jim drugi ne bi hudobija storili. Vaši otroci so zaklad Vašega srca, vaši oblikovani po bolečinah, po Vaši skrbi, po Vaši ljubezni, ustvarjeni, da bi izpričevali vero in ljubezen do Vsemogočnega, kakor jo tudi Vi izpričujete, zato jim boste danes pisali predvsem o spoprijemanju božjih zapovedi.

Opominjali jih boste na dolžnosti otrok do staršev, pa tudi na dolžnosti, ki so jih kot šolarji, kot študentje dolžni izpolnjevati, — da se bodo čimbolj učili — da bodo zrasli v prave koristne člane človeške družbe. Opominjali jih boste na ljubezen do Boga, ljubezen, ki jo Bog v toliki meri izkazuje zlasti nedolžnim otrokom. Se posebno jim boste pa priporočili, naj se darujejo Srcu božjemu v pobožnosti 9 prvih petkov, saj pravo. Srce Jezusovo prošnje nedolžnih otrok nikdar ne bo zavrglo, ampak bo njihove molitve, ki so darovane iz čistega srca, še v dvojni meri uslišalo. Če se niso začeli te pobožnosti, naj jo začne s prvimi petkom o februarju.

Vsaka slovenska mati, vsak slovenski oče naj bi svoje otroke posvetil o teh časih tako posebnemu, izredno visokemu, nenavadnemu cilju, ki je o pobožnosti 9 prvih petkov. Nikdar še naš narod teh pobožnosti ni opravljal in ker čas kliče, jih danes opravlja res velika večina našega naroda. Otroci pa naj bodo z svojimi molitvami o teh pobožnostih pravo. Srcu Jezusovemu naj čistejša, najpopolnejša, najodanejša daritev, zaradi katerih, če ne tudi zaradi našega zadolževanja, nas bo Božje Srce gotovo uslišalo in dalo trdnost, da prebredemo težave časa in ne zgremo prave poti, po kateri naj bi slovenske družine vedno hodile, da bodo mogle dočakati boljših časov.

Starši, ne zapustite Vaših otrok! Ne teh, ki gredo le za pol dne od Vas, ko hodijo v domačo šolo, še manj pa one, ki so šli od Vas v druge kraje študirat. Čas kliče, ne samo, da jim darujete svojo ljubezen, ampak da tudi od njih zahtevate vso ljubezen in vdanost, saj jo zahtevajo nauki božji, danj prav katoličanom!

Hlapec Tine, ki je z domom najbolj čustvoval v veselju in žalosti, se je popoldne odpeljal v mlin. Najbrž mleto je ni bila gotova. Zato se je zakasnili. Jaj, kako žal mu bo, ko bo Janez povedal, da so fantje godli.

Konec »ofroka« so še zapeli:

»Tebi naj se glasi
svep ljubeči moj —
ti najlepši v vaši,
slušaj me nocoj!«

Nani so domači voščili svo sredo. Mati je odprla večna vrata in dala najstarejšemu vsem godcem namenjen nov papirnati denar. Nihče, razen navedenega godca ni prišel na svetlo. Vsi so se stiskali ob strani vrut. Klicali so ji: »Vse najboljše!«, »Dobro srečo!«, »Veselo godit, Nana!«. Nana se jim je zahvalila za čestitke. Odšli so z veseljem: »Lahko noč! Videla ni nikogar, le po njih glasu je sodila, kateri so bili.

Bil pa je med njimi nekdo, za katerega je dvomila. Prav on bi ji bil rad dal ne le šop rdečih nageljnov in pozlačenega rožmarina — ampak vse, kar ima: srce, in po očetu dobljeno lepo točo. To je bil zati Smrekarjev Nace. Vendar si nocoj ni upal prinesiti šopka, niti cvetke. Morda zato ne, ker bi sicer v vaši kmalu zvedeli njegove misli in želje.

Po vaški cesti je peljal voz. Ropotal je. Potačem se je kamenje upiralo, da je voz kar poskakoval in konj Belček komaj vlekval voz s tremi vrečami moke. Cesti je bila napeta. Tine je korakal ob vozu in je držal vaje v rokah. Bil je že na ostrem ovinku. Od tam premeri vas. Tretja hiša v vrsti je Smrekarjeva, šesta pa vaška gostilna »Pri Kavki«.

Ze dolga leta sta bili pred Smrekarjevo hišo na vsaki strani vežnih vrat cipresi. Kot dva stražarja sta stali nepremično vse svetle dni in dolge in črne noči.

Ob cipresi je opazoval Nace in je pričakoval Škrabčevega Tineta. Nace je dobro vedel, da se je mudil Tine popoldne v mlinu, in da se še ni vračal tok mimo. V gostilni je pustil veselo družino ter hotel na vsak način Tinetu nekaj izročiti.

(Dalje prihodnjik.)

Zakaj se ne potrudite!

Za marsikakšno reč v življenju bi se bilo treba potruditi. Seveda nam ni vedno ljubo, da moramo najprej žrtvovati nekaj svoje duševne ali telesne sile, preden dosežemo uspeh. Najrajši bi videli paš vsi, da bi nam vse dobro in koristno prišlo samo po sebi, kakor nam zapeljivo riše lepa pripovedka o sreči v Indiji Koromandiji.

Ne mislimo danes opozarjati na kaj posebnega, kakor le na zanimive križanke, ki jih naš časopis uvršča zato, da bi v prostem času razvedril bralec »Domoljubac« in da bi mu ti bralec potem, ko so rešili uganko, svoje rešitve sporočili, da bi jim žreb mogel dodeliti nagrade za trud, ki ga naročniki vlagajo pri razvozlavanju več ali manj zapletenih križank. — Potruditi se je treba nekoliko in nekaj dobre volje je treba pokazati — pa človeka lahko doleti prav lepo plačilo.

Zakaj se ne bi potrudili in reševali križank v čim večjem številu? Zakaj je spričo velikega števila naročnikov premalo rešitev? Gotovo je veselje do reševanja križank znak sposobnosti in načitanosti braleca. Prepričani smo, da velika večina rešuje te križanke, toda napačno delajo vsi, ko rešitve ne pošiljajo listu. Sporočilo rešitve listu je gotovo dokaz povezanosti braleca z listom in pa gotovo dokaz veselja, s katerim bralec na nek način sodeluje pri listu.

Ce so križanke v listu, je gotovo njih namen, da na pripravi način izobrazijo svojega braleca, obenem pa da bi dosegli čim večjo povezanost in pa sodelovanje naročnikov z uredništvom lista.

Ne moremo dovolj priporočati, zlasti mladini, pa tudi starejšim, reševanje križank, ker s tem na najlepši način sodelujejo z listom, ki jih skuša bogato nagraditi ne samo z zanimivo vsebino, paš pa tudi z nagradami, ki so določene za reševanje raznih križank. — Ali ni prijetno, če potem, ko ste preživeli prijetne ure ob reševanju ugank, dobite še nagrado povrh! — Le malo se je treba še potruditi in sicer le še sporočiti rešitev listu, pa ste se približali ponujanju dobrot.

Naročniki! Rešujte noveletne križanke »Domoljubac« — še nekaj dni imate časa — pa tudi uganko, ki je bila v »Slovenčevem koledarju«, za kateri so raspisane številne vredne nagrade!

Kake tri ure od prijaznega mesta leži v v lepi ravni kmečko naselje — vas Poljana. Hiše se vrste ob cesti. Vsaka zase je malo kraljestvo. Samosvoje, zato srečno. Sredi vasi je večja hiša, s sivimi zidovi. Njena okna so videti obnovljena.

Škrabčeva domačija je zares premožna. Razumen gospodar jo pametno vodi. Je odločen, postaven možakar. Velo je njegovo visoko čelo, suha lica; razoran je njegov obraz — kot njiva. Tudi sivi lasje izdajajo njegova leta. Kmalu jih bo izpolnil osemdeset. Če ga pa pogledaš v modrikaste oči, ki jasno sijajo izpod gostih namrščenih obrvi, spet ne veš, pri čem si. Ne verjameš, da je osemdesetletnik.

Škrabčeva mati — Jožetova žena — je zelo delavna, ljubka, drobna ženica. Njena urna stopinja iz mladih let je še vedno gibčna. Smehljač, zadovoljen nežin obraz je zares mil, pravi izraz njene tihe sreče.

Starši in sin, Rok, duhovnik v San Franciscu v Ameriki, mater posebno ljubi. Večkrat piše domov, včasih tudi kaj pošlje. Živi srečno z malim zadovoljen.

Tilen je inženir, ima dobro plačo in biva večinoma v mestu. Tam je poročen in ima svojo družino. Z domačimi živi v prijetni slogi. Damijan je učitelj, otrokom ljubezniv, ljudstvu naklonjen. Zato je od otrok ljubljen, pri ljudeh pa zelo čistan. Ker služi v sosednji vasi, stanuje kar doma pri starših.

Nana, petindvajsetletna edina hči, je brhko, rdečelično, črnookodravo dekle. Poleti kaj rada nosi pisano rdečo ruto, ki še bolj poudarja lepoto njenih črnih las.

Mnogi ženin je škilil za Nana. Marsikaj ji je poslal glas, da bi jo rad poročil. A ona se ni brigala za to. Nekoga si je pa tihoma želela. Cesto je namreč mislila na Smrekarjevega Nace.

Kot vedno na kmetiji, so se tudi Škrabčevemu očetu menjavale dobre in slabe letine. Suša, toča, bolezen pri živini so križale njegovo srečo kmetovanja. Dovolj je bilo vsakokratnega dela. Garali so se in še. Tudi služkinjo Meto, hlapca Tineta in pastirja Janeza so imeli. Če leto so v večjem delu še našli. Oče in mati sta opesala in treba je bilo, da pride kdo, ki bi prevzel očetovo skrb za gospodarstvo.

Približal se je tretji december in z njim Nanin god. Zvečer pred tem dnem se je hišni čuvaj Nestor z laježem močno zagnal proti cesti. Godci so zavili na vrtno pot in šli proti Škrabčevim. Nani so šli zaigrat.

Še staršem se je dobro zdelo, da hočejo vaški fantje počastiti njih edino hčer. Zato je mati najboljše volje naglo pripravila godcem primeren dar. Igrali so na harmoniko, bas, klarinet in pokrovke; vmes so cingliali zvonci. Od časa do časa je nekdo udaril po škafu, ki je nadomeščal boben. Veselo so zaigrali tri lepe komade

Kaj je NOVEGA

Letošnji novomašniki

Letos bodo posvečeni v novomašnike tile bogoslovci ljubljanske škofije iz VI. letnika:

1. Alojzij Duhovnik, rojen v župniji Preska dne 13. maja 1916; 2. Karel Erjavec, rojen v župniji Višnji gora 28. februarja 1915; 3. Franc Korjek, rojen v župniji Smlednik 28. marca 1917; 4. Ivan Markič, rojen v župniji Naklo dne 1. septembra 1916; 5. Anton Mušič, rojen v župniji Mengeš dne 14. januarja 1917; 6. Maks Osepeč, rojen v župniji Komenda dne 9. oktobra 1916; 7. Jožef Ogrinc, rojen v župniji Sv. Gregor dne 21. novembra 1915; 8. Jožef Pelan, rojen v župniji Št. Vid pri Vipavi dne 14. septembra 1913; 9. Franc Pustotnik, rojen v župniji Sela pri Kamniku dne 19. avgusta 1915; 10. Ivan Remškar, rojen v župniji Brezovica pri Ljubljani dne 5. septembra 1914; 11. Ludvik Šivic, rojen v župniji Mošnje 15. avgusta 1914; 12. Martin Tavčar, rojen v župniji Stara Osolica dne 7. februarja 1917; 13. Ladislav Tomazin, rojen v župniji Tržič dne 25. junija 1914; 14. Anton Trdan, rojen v župniji Ribnica dne 10. avgusta 1917; 15. Franc Vrolih, rojen v župniji Spodnja Poljskava 13. septembra 1915.

Subdiakonat bodo gospodje prejeli v nedeljo, dne 1. februarja t. l., diakonat na tiho soboto, dne 21. marca t. l., prezbiteriat pa v nedeljo, dne 5. julija t. l. — V nedeljo, dne 25. januarja so bile po vseh župnih in kuratnih cerkvah zanje molitve.

d Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je uveljavil tudi v naši pokrajini način posebnih družinskih dokladov za delavstvo in zasebne nameštence. Takšna ureditev velja v Italiji že dolga leta. Ima namen, da podpre delavce in zasebne nameštence, ki imajo številne družine, česar stara določila niso prav nikjer upoštevala. Po novi uredbi bodo morali delodajalci plačevati po 10% zavarovane mezde ali plače v poseben sklad pri pokrajinskem zavodu za socialno zavarovanje, do čim zavarovanci sami ne bodo prispevali ničesar. Iz nabranega sklada se bodo izplačevale družinske doklade za otroke in ženo po ključu, ki ga določa uredba. Odredba dalje pravi, da se začne izplačevanje družinskih dokladov z veljavo od 1. decembra lanskega leta. — Za državne uslužbenke predmetna odredba ne velja.

Pripravimo se na prvi petek v februarju! Srce Jezusovo nas kliče!

d Cerkveni letopis. Za župne upravitelje so bili imenovani: Fran Krakma, resignirani župnik pri Sv. Križu nad Jesenicami, za Orlarice; Silvester Škebe, župni upravitelj na St. Urški gori za Stari log; Ivan Hrovat, župni upravitelj na Bočki za Polom; Franc Mišič, kaplan v Litiji, za Borovce. — Iz ljubljanske škofije so se izselili trije gospodje: Alojzij Krišch, župnik v Starem logu; Henrik Wittine, župnik v Borovcu; Jožef Kreiner, župni upravitelj v Polomu. — Premoščena eta bila Jožef Poje, župni upravitelj v Zlatem polju, za ekspozita v Zdihovo; Jožef Kolarič, kaplan v Leskovcu pri Krškem, za kaplana v Adlešiču.

d Za spirituala v škofijskem duhovniškem seminarju v Ljubljani je bil imenovan dr. Karel Vladimir Truhlar, spiritual v zavodu sv. Stanislava v Ljubljani.

d Iz katereške službe. Za honorarne učitelje na srednjih šolah so bili poslavljani: Pavel Slapar, profesor v Kranju, na državnem učiteljskem v Ljubljani; Vinko Zatelet, kaplan v Trnovem v Ljubljani; na I. državnih moški realni gimnaziji v Ljubljani; Andrej Farkaš, salezijanec, na II. državnih moški realni gimnaziji v Ljubljani; Anton Orehar, stolni vikar v Ljubljani, na I. državnih ženski gimnaziji v Ljubljani; Martin Starec, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani, na II. državnih ženski realni gimnaziji v Ljubljani; Karel Wolbank, kaplan v Smarke pri Novem mestu, na državni realni gimnaziji v Novem mestu. Za honorarne

kateheta na IV. državni deški ljudski šoli v Ljubljani, je bil postavljen Jožef Zuzek, katehet v Kranju.

d Na zadružni podlagi. Zaradi prehrane prebivalstva so oblasti v srbskem Kruševcu in okolici izdale zelo stroge predpise, s katerimi so najstrožje prepovedale vsako odnašanje živil iz teh krajev drugim. V zvezi s temi razpisi je načelnik tamšnjega prehranjevalnega urada izjavil, da bodo v bodoče vsi proizvajalci in potrošniki postavili na zadružno podlago.

d Nov način določevanja cen jaje v Italiji. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove je odredilo, da bo odslej vsak teden sproti določevalo cene jajc in sicer bo o tem brzojavno obvestilo vse prelekte pokrajina. Za ta teden je določena cena za produkcijo na 1.40 lir, za potrošnika pa na 1.60 lire.

d Sadjarstvo — važna hrvatska gospodarska panoga. Od skupne poljedelske površine sedanjega hrvatskega državnega področja, ki znaša 5 milijonov 678.636 ha, odpade na sadovnjake 93.263 ha (1.6%). Po statističnih podatkih so imeli na Hrvatskem od leta 1937. do 1939. povprečno 24 milijonov 654.491 sadnih dreves. Na južno sadije je odpadlo 2.495.824 stebel, na ostale vrste sadnega drevja pa 22.158.607 stebel. Od posameznih vrst sadja so na prvem mestu zastopane slive, zatem pridejo jablane (9.95%), hruške (6.71%), orehi (4.85%), marelice (0.75%), breskve (1.94%), češnje (3.08%), višnje (1.55%), kostanje (1.75%). Med južnim sadjem so na prvem mestu oljke (1 milijon 887.238 stebel), na zadnjem pa pomaranče.

d d Tri trgovine je zadnje dni uničil požar v erbskem Polzavcu. Dva milijona dinarjev škode. d 400 delavcev je stalno zaposlenih s kidanjem snega v Beogradu.

d Ob priliki 150 letnice rojstva italijanskega skladatelja Rossinija bo hrvatska opera igrala njegovega »Sevilskega brivca«.

d Ravnatelj tovarar v Količevem umri. Dne 10. januarja je po kratki, hudi bolezni nepričakovano umrl dr. Reinhold Witt, upokojeni polkovnik ter ravnatelj tovarar lakov v Količevem. Dne 13. t. m. so ga pokopali na pokopališču v Dobu.

d Tudi po privatnih stanovanjih. Izredni komisar za obnovu erbskega Smedereva je uredbno o prepovedi igranja kart v javnih prostorih na svojem področju že poostiril ter je prepovedal kvartopirstvo tudi po zasebnih stanovanjih.

d V Srbiji je žeblje dovolj. V Srbiji je bilo precej časa veliko pomanjkanje žebjev. Sedaj poroča srbsko časopisje, da jih je centrala za železo in kovine nabavila drugod v zadostni množini in poziva ljudi, naj jih nikar ne kupujejo po pretiranih cenah na trgu borzi. Svoječasno smo že poročali, da so jih nekateri črnoborzi janci prodajali 1 kg po več sto dinarjev. Tudi do 700 din je bila njihova cena.

d Ustanovitev hrvatskega učiteljskega pevskega društva v Zagrebu. Hrvatski učitelji so imeli pred dnevi v Zagrebu sestanek, na katerem so ustanovili svoje pevsko društvo. Za predsednika društva je bil izvoljen Ferdo Mihečič.

d Novi barkovlanski župnik je postal don Carlo Conselli. Novi barkovlanski župnik je star 38 let ter je po rodu iz župnije Sv. Justa v Trieste. Slovesno ustoličenje novega župnika je bilo v nedeljo, dne 18. januarja.

d Smrt najstarejše ženske v kamenjski fari na Vipavskem. Na novega leta dan so pokopali v kamenjski fari na Vipavskem Marijo Vrčon, staro 98 let. Bila je najstarejša župljanka obsežne kamenjske duhovnije. Dobra, krščanska žena, ki je bila do zadnjega zdrava in smo mislili, da bo dočkala sto let, je bila po rodu iz Gradca! Naj počiva v miru!

Nagrajenci božične križanke so objavljeni na zadnji strani tega lista!

d Mráz in zima na Goriškem. Kot posebnost letošnje zime naj omenimo, da imamo na Cerkvinskem in v Idriji do 30 cm snega v dolini, na Kobarškem in na Bovškem je pa Šoška dolina kopna. Po Idrijski dolini sega sneg do svetločrtnega mosta. V teh okoliših so zadnje dni beležili do 15 stopinj pod ničlo. Tudi na Vipavskem je mráz.

d Umri je mož. V planinski fari na Vipavskem je 10. jan. zapustil dolino šolj neumorno delavni krščanski oče Franc Lavrenčič. Dočkal je četriljivo starost 82 let. Bil je več let cerkveni ključar in cerkovnik. Kot prava planinska grča je bil vedno zvest cerkvi in katoliškemu časopisju. Go-

Mojster Jožef Plečnik — 70 letnik

Dne 23. januarja je preteklo 70 let, odkar se je rodil v Ljubljani na Gradišču preosnovatelja našine Ljubljane, arhitekta Joža Plečnika.

Ne samo glavna mesta — vsa dežela je polna Plečnikovih del, cerkva, koč, žetališč, kapelic, parkov, znamenj, planinskih koč, počivališč, klopi, spomenikov padlim itd., pa naj bo to v Mariboru, na Begunjah, na Bledu, pod Stolom, v Breznici, Bohinju, Horjulu, na Raketu itd. Predvsem v Prekmurju (Bogojina). Vsa Slovenija se je obogatila z deli njegovih rok in njegovega duha in srca.

Velikemu možu, ki smo Slovenci lahko opravičeno nanj ponosni, daj Bog doživeti še mnogo blagoslovljenih let!

epodar premožnega kmečkega doma je bil vedno gostoluben. Sprejemal je rad svoje prijatelje, pa tudi do ubogih je imel vedno odprto srce. Svojo številno družino deveterih otrok je zavedno in pošteno vzgojil. Naj mu bo Vsemogočni bogat plačnik v nebesih!

d Lov ni za vsakogar. 42 letni Athos Michelini nekje z Goriškega se je dal zapeljati od svoje strasti in je šel v kronberški lov na zajca. Imel je smolo in ga je zasacol oko postave. Ker ni imel potrebnega koveskega dovoljenja, ga je sodnik, pred katerega je bil te dni klican, oglobil s 400 lirami.

d V bližnji bodočnosti bodo na Hrvatskem organizirali posebne oddelke, v katere bodo poklicali odseljene vojske ter tiste, ki še niso služili v vojski. Obrambno ministertvo je povabilo vse rezervne častnike do 55. leta starosti k vpisu v aktivni častniški zbor, v katerega bodo sprejeti po končanem posebnem tečaju.

d Ribniška meščanska šola šteje letos 65 deklet in 73 dečkov. Ta šola je velikega pomena, saj si v njej mladina pridobiva temeljne osnove za nadaljnje učenje v obrtni šoli.

d Uradni v hrvatski državi uradujejo od 8 zjutraj do pol treh popoldne, torej imajo 6 1/2 urni delavnik. V sobotah končajo že ob 2 popoldne.

d Zaradi velikih snežnih zametov je ukinjen promet na hrvatski progi Gračac—Knin.

d 150 parov novih čevljev je odnesel neznan uzmovci Ružinskemu, zagrebškemu trgovcu s čevlji.

d Pravilnik je izšel o novih 15 štipendijah po pet tisoč lir letno za tiste dijake, ki bi se vpisali na triletno rudarsko visoko šolo v Cagliariu.

d V gradnji je prvi del albanske železnice proge, ki bo najprej povezoval Drač z Elbasanom. Železnica bo v prvi vrsti posrednica v trgovini med Albanijo in Italijo.

d Manjše količine nafte so odkrili pri vrtnanju v bližini Ludbrega pri hrvatskem Varaždinu.

d Ministrstvo korporacij je protivilo zakonsko določilo, ki prepoveduje nočno delo po pekarnah. Najbrže bodo v posameznih primerih dovoljene izpremembe, vendar se nočno delo ne bo smelo začeti pred 1. in se dnevno delo ne bo smelo raztezati preko 13 ur, če ne pojde za oskrbo vojske s kruhom.

Zadostimo za svoje napake presv. Srcu Jezusovemu!

d 58 in pol odstotka normalnotirnih železnih blivše Jugoslavije je odpadlo na Hrvatsko. Dobila pa je Hrvatska 44% lokomotiv in 37% vagonov, tako da ima sedaj nad 11.000 vagonov.

d Kapucini so prevzeli novo zagrebško župnijo sv. Mihovila na Dubravi, ki je po svoji obsežnosti ena največjih zagrebških župnij.

d Velike jate divjih gosí in rac so te dni priletele na Hrvatsko, najbrže pred hudo zimo na severu.

d Ob selitvi. »Marburgerzeitung« od dne 17. in 18. januarja prinaša v članku, ki ga je spisal Helfried Patz o preseljevanju ljubljanskih Nemcev, ki se je začelo takoj, kakor hitro je bilo končano preseljevanje Kočevarjev na Spodnje Stajersko. Ljubljanski Nemci pa se selijo na Gorenjsko. Poročevalec sprva še malo popiše Ljubljano, nato pa pravi: »Prvi preseljenjski vlak se premakne. Na meji jih pričakuje okrožni vodja iz Kranja ter v domovino se povrnitve pozdravi v imenu stranke. Srečnih obrazov, vsi ogreti po veličini tega trenutka, ljubljanski nemški rojaki z dvignjeno roko pozdravljajo svoje nemške brate. To je trenutek, ki v srce sega. Zapustili so hiše, domačije in domo-

vino v zaupanju v edinega moža, Adolfa Hitlerja. On jih je poklical v Veliko Nemčijo, in vsi, prav vsi prihajajo, nihče ne zaostane. Kako velika vera, kako velikanski sklep ob začetku tega pota, ki so ga nastopili ti rojaki! Nemčija bo z njimi doživela svoje veselje, ker bodo vrednost svojega bistva in delovanja dokazali v novi domovini in ob novih nalozah.

d Krščanska žena je umrla. Smrt vrle krščanske žene. V sv. ivanski fari ob morju je umrla dne 8. januarja v 58. letu starosti gospa Tončka Strain, soproga priljubljenega svetoivanskega cerkovnika g. Straina. Pokojnica je bila v pravem pomenu besede vzor zavedne in krščanske matere in žene. Vedno vneta za vsako dobro stvar, polna požrtvovalnosti in ognja je bila pri vseh priljubljenosti in spoštovanju. Vzor je s svojim močnim vzgojila svoje štiri hčerke, od katerih so tri že dobro poročene. Dolgo vrsto let je bolela na težki, neozdravljivi bolezni, pa je vse krize in težave bogudvano in hrabro prenašala. Vso njeno priljubljenost pa je pokazal pogreb v ponedeljek, dne 11. januarja. Nepregledna množica prijateljev in znancev jo je spremljala na poti iz mrtvašnice tržaške bolnišnice do cerkve Novega sv. Antona, kjer so bile mrtvaške molitve in blagoslov zemskih ostankov pokojnice. Malokdaj so videli Tržičani tako številno spremstvo pri pogrebu, kakor ga je imela pokojnica. Naj ji bo ohranjen trajen spomin, preostali naši globoko sožalje.

d Okrog 200 kg krvi so darovali lani krvodajci v ljubljanski splošni bolnišnici.

d Najstarejši Vremen, 39letni posestnik Anton Rapotec, je nedavno umrl v Vremia presso Divaccia. Možu naše krvi, kremenitemu značaju in poštenjaku, večni pokoj! Preostali iskreno sožalje.

d Pijanec hitro zmazna. V Pesnici bivajoči posestnik Ivan Kožuh se je nedavno vračal vinjen proti domu. Obležal je na travniku in zmrazil.

d Padalsko lovsko stotnijo so ustanovili v Zagrebu. V njo sprejemajo mladeniče od 18. do 22. leta, rok službe traja dve leti. Učenci prejemajo 3. padalski lovci 10, stalni padalski lovci pa 15 kun dnevno. Padalci postanejo lahko tudi častniki.

d Stavbeno gibanje v Ljubljani je bilo v letu 1941 sezidanih: 102 stanovanjski hiši in 73 gospodarskih poslopij, novih in prizidanih. Pridobljenih je bilo na ta način 547 stanovanj.

d 22 stopinj mraza so imeli pretekli teden v Zagrebu.

Starši! Ali vaši otroci opravljajo pobožnost deveterih prvih petkov?

d Italijanski konzulati na Hrvaškem so pričeli vpisovati vse ljudi, ki so pristojni v dalmatinsko in ljubljansko pokrajino ter na ozemlje ob gornji Kolpi, ki je pripadlo Italiji, in sedaj žive na Hrvaškem. Ko bo vpis dovršen, bodo začeli italijanski konzulati na Hrvaškem pravno zastopati koristi navedenih.

d V Čupriji je umrl ljubljanski maturant in praški tehnik Ivan Rus, ki je bil zadnjih 13 let ovčji pastir v Čupriji. V njegovih zadnjih urah ga je tolažil njegov sosedec z gimnazije, sodnik dr. Bavdek.

Ježica. Delo za zgraditev zvezne ceste med Dunajsko in Gorenjsko cesto vedno bolj napreduje. — Druga cesta, ki je pa bila izdelana že pred zimo, je ona, ki se odcepi od črnuke vasice Podboršt na St. Jakob ob Savi. Promet po njej za enkrat še ni odprt. — Znano gostilno pri Kovaču v Tomačevem je kupil Škodlar Matevž mlajši.

d Trg v srbskem Kragujevcu je bil zadnje čase popolnoma prazen, ker kmetje niso ničesar prinesli, ampak so vse prodajali po hišah, oziroma zamenjali za drugo blago. Zdaj je mestni načelnik izdal nalog, da ne smejo ničesar več nositi po hišah, ampak vse na trg in tam prodajati. Enako velja tudi za drva, ki jih morajo voziti na trg.

d Komenski otroci so letos uživali veselje jaslice. V veliki farni cerkvi je bilo težko urediti željo in potrebo po jaslicah, brez katerih vsaj za otroke ni pravega božiča. Letos se je skrbni g. dekan odločil za jaslice, kakor jih opisuje knjiga »Delajmo jaslice. Povabil je k delu nekaj fantov, da pokažejo svojo iznajdljivost. In res, jaslice so se izvrednoto posrečile. G. dekanu in vsem, ki so se za jaslice trudili, izrekamo toplo zahvalo.

d Vasa vzhodna Brda se dobro poznala Verbevega Stefa iz Steverjana. Stefa, po priimku Hlade, je bil starosta fars. Te dni so ga pokopali. Pogreb da malo takih! Pokojnik je bil steber farnega življenja in prava opora gospodu župniku. Pri prvem katoliškem shodu v Ljubljani je bil Hlade zastavonoša pri slavnostnem obhodu. Ko je obhajal zlato poroko, ga je obhajalo 47 vnukov. Sinove in hčere je vzorno vzgojil. Do zadnjega je bil veder in šaljiv. Vsa fara se ga bo gotovo še dolgo spominjala. — Po brdeških kletih je malo več vina. Kupci se zanj tržejo in ima lepo ceno.

d Cene drv in slame na Hrvaškem. Hrvatska komisija za nadzorstvo nad cenami in mezdami je določila prevzemne cene za drva na 130—200 kun, dočim je slama določena na 110 kun za 100 kg. **d Junaka smrt znanega letalca.** V bojih v Cirenajki je našel junaka smrt mladi, komaj 27 letni Rafael Novelli, eden najbolj znanih letalcev-lovcov. Udeležil se je že španske vojne ter je bil za svojo hrabrost in spretnost že petkrat odlikovan. Baš je bil na tem, da bo kot podčastnik povišan v častnika.

d Nakaznice za meso v Zagrebu. Te dni so v Zagrebu delili nakaznice za nakupovanje govejega, telečjega inevinkega mesa. S temi nakaznicami bo v Zagrebu lahko vsaka oseba kupila dvakrat na teden po 150 gramov mesa, ali pa 200 gramov mesa s kostmi. Meso bodo prodajali samo ob središčih in sobotah.

d 1.800.000 lir brezposelnih podpor je izplačala javna borza dela, oziroma njej priključeni Namestitveni urad v Ljubljani.

d Razdeljevanje drv med siromašne sloje v Belgradu. Za božične praznike je belgrajska občina razdelila v Belgradu med siromake 6000 kub. m. drv. Kurjavo so dobile predvsem družine vojni ujetnikov, invalidov in tiste družine, ki sploh nimajo nobenih drv in, ki nimajo večjih mesečnih dohodkov od 3.000 dinarjev. Meter drv je občina prodajala po 100 do 330 dinarjev.

d Nesreča v tovarni. 34 let stari pomožni delavec Alojzij Bajec iz Kranja je pri barvanju tkanine v neki tekstilni tovarni z obloko zašel v stroj. Vrteči se stroj je nato še Bajca samega potegnil vase. Bajec je dobil tako hude poškodbe znotraj, da bo težko okrevati.

d Koroske narodne pesmi v gorenjskem zdravilišču. V gorenjsko bolnišnico je prišlo iz Celovca pet Korosic v narodnih nošah, katere so vsakemu bolniku, ki tamkaj leži, zapele po eno korosko narodno pesem v nemškem jeziku. Ker koroskega nemškega narečja vsi bolniki niso razumeli, so vsako pesem še ustno razložili.

d Novice iz idrijskega okraja. V novem letu je v spodnjeidrijski župniji smrt pokosila že dve osebi. Na praznik sv. Treh kraljev je nenadoma umrl Janžez Gnezda, mož tamkajšnje babice. Kmalu za njim, še isti teden, je odšla v večnost Marijana Lapajne iz Mazor. Obema večni mir! — Poročil se je Jurij Likar iz Krnic z Marijo Šinkovec iz konomelskega kraja. Takoj po poroki je ženi moral pod orožje in je v zameno za ženo dobil puško. — V nekaj dnevih zaprežeta jarem sv. zakona Rafael Burnik iz spodnje idrijskega kraja in Rozalija Velikanje iz bližnje vasi. Obema paroma obilo sreče na življenjski poti, Juriju Likarju pa poleg tega še skorajšnji vrnitev!

d Vas ribičev in vinogradnikov je S. Croce di Trieste. Prvi se ukvarjajo z mrežami na morju, drugi pa v »bregu« pri trtah, oziroma po kletih pri sodih. Zal, da je le-teh ostalo v letošnji letni še precej praznih, ker je toča neusmiljeno kletila trte in kar je bilo na njih. Se precej Križanov je zaposlenih v Trieste, kjer si služijo kruh pri različnih podjetjih in z različnim delom. — Zanimali bodo podatki o ljudskem gibanju fare v preteklem letu: V letu 1941. je prišlo na svet 30 otrok, v večnost je odšlo 22 faranov. V zakonski stan je stopilo 9 parov; želimo jim obilo sreče in blagoslova na novi življenjski poti. Med umrlimi je samo en otrok. Smrt je najbolj košila med starimi in sicer je umrl v starosti nad 80 let: Košta Andrej, star 84 let, vrl krščanski mož, ki je vzorno vzgojil številne svoje otroke, med temi že l. 1924 umrlo Antonijo, poročeno Sulčič, ki je bila kot dekle prednica Marijine družbe; vsi se je še spominjajo kot vzorne mladenke in žene. Miha Koban je dočkal lepo starost 85 let, ko ga je bela žena pokosila. V starosti 82 let je umrla dika krščanskih žena Uršula Sulčič. 88 let je dočakala Uršula Cajhen in v 84. letu je umrla Frančiška Černa. — Barbanski romarji bodo zelo pogrešali dva kriška čolnarja, ki sta romarske družbe na svojih čolnih vozila po morju na božjo oot v Barbanu. To sta oče Jakob

Švab in sin Viktor Švab. V teku enega meseca je eden za drugim poromal v večnost. V tem letu je umrl tudi naš cerkovnik Janžez Škabar, ki se je dobro razumel na svojo cerkovniško službo. Imel je lepo pogreb. Krasne pogrebe so imeli zlasti mladi ljudje, katerih se je precejšnje število poslovalo s tega sveta v veliko žalost njihovih družin. Bog da vsem uživati večni mir. — Lepo število naročnikov »Domoljuba«, »Glasnik« in »Bogoljubca« priča o zanimanju za liste. Zeleti bi bilo, da bi se krog naročnikov še bolj pomnožil in da bi vsi Kržani prišli do res dobrega in koristnega čtiva.

Molitev otrok v pobožnosti devetih prvih petkov presv. Srce Jezusovo gotovo ne bo zavrglo!

d Smrt vzorne žene. V petek, dne 8. januarja ponoči, je umrla pri Sv. Ivanu v Trieste Tončka Strain, soproga priljubljenega dolgoletnega cerkovnika pri svetoivanski farni cerkvi. Pokojnica, ki jo je pokosila smrt v starosti 58 let, je prenašala dolgoletno trpljenje in bolezen z bogudvano potrpežljivostjo. Bila je vzorna žena in mati štirih hčera, od katerih so tri dobro poročene. Vsej soseski je bila vedno najlepši vzgled v vsakem pogledu, vse jo je ljubilo in spoštovalo. V ponedeljek, dne 11. januarja, so jo pokopali. Nepregledna množica pogrebcev jo je spremljala na zadnji poti od mrtvašnice v bolnišnici pa do cerkve Sv. Antona. Skoraj celokupno prebivalstvo svetoivanskega predmestja je šlo v pogrebni spremljavi, ki je bil tak, da ga Tržičani že dolgo niso videli podobnega. Po mrtvaških molitvah v cerkvi sv. Antona so se pogrebi razšli, pokojnico pa so spremljali na pokopališče Sv. Ane same svoji. Nepozabno pokojnico bodo vsi ohranili v trajnem spominu. Naj ji sveti večna luč, svojem globoko sožalje.

d Smrtna kosa in še kaj. V soboto, dne 17. januarja so obhajali v Boscettu največji praznik, god farnega patrona sv. Antona Padovanskega. Bili sta dve sv. maši, posebno slavnostna je bila ob 11 ter jo je močno povzdignilo lepo petje. Nekaj posebnega je bila blagoslovitev novega kipa sv. Antona, ki so ga kupili na Tirolskem. Kip je jako lepo delo. Slovesnosti se je udeležilo tudi več gospodov duhovnikov iz Triesteja. — Gibanje prebivalstva v preteklem letu je bilo naslednje: rodilo se je v župniji 10 otrok, 7 moških in 3 ženskega spola. Umrla je 14 oseb, med njimi 3 v tujini, ena od teh celo v daljnem Zagrebu. Porok je bilo lani samo 5. Številke za to faro niso velike. Med umrlimi je bilo nekaj uglednih oseb, za katerimi se bo še dolga leta poznala praznina. — Lansko leto so po dolgih 14 letih spet dobili svojega lastnega župnika. Priselil se je v duhovniško g. Malalan. Takoj so ga vzljubili, saj si boljšega župnika ne bi mogli želeli. Bog ga ohrani še dolgo vrsto let! — Kmalu po Novem letu so imeli v Boscettu veselo gostijo. Poročil se je vzoren par: po 22letno Marijo Zerjalovo, posestniko hčerko, je prišel ugleden trgovec iz Triesteja, 32letni Marjan Barut. Fantje si niso dali vzeti stare pravice, da mora biti ženin, ki prihaja iz drugega kraja v vas po dekle, najprej sprejet v domačo fantovsko družbo! Ženin se je tej stvari postavil radevolje uklonil ter je plačal vse predpisane »takse«, ki so fantom prinesle obilo dobre volje. Poroka je bila posebno slovesna, bila je na praznik sv. Družine ter je g. župnik ob tej priliki imel pred sv. mašo krasno pridigo o družini in zakonskem življenju. Slovesnost je zelo povzdignilo petje pevskega zbora od Sv. Ivana v Triesteju, katerega član je ženin kot izvrsten tenorist že dolgo vrsto let. Mlademu paru želimo obilo srečnih dni!

Novi grobovi

Umrli so: v Marinski bivši ptujski župan Matija Senčar; v Sp. Šiški soproga trgovca in gostilničarja Marija Malgaj roj. Bizovičar; v Nisu soproga bivšega ravnatelja iz Maribora Marija Rozman; na Viču slaščičarski mojster Sešek Ivan; v Rajhenburgu Dražec Cernetič; v Zgorajši Šiški posestnik Mihael Kavčič, pđ. Svedrač; v Kandiji p. Polikarp Vavpotič. — V Ljubljani so odšli v večnost: 83letna Elizabeta Magnarin, na Viču v Ljubljani tesarski mojster Josip Kukovec, na potu v Nemčijo je umrl zlatomašnik Vavclav Filler, Jožef Stele in gospa Pipanova. — Naj počiva v miru!

Zabavi in pouku

Zimski šport v Ljubljani

Toplomer je kazal 20 stopinj pod ničlo. Ljudje so se stiskali v zimske plašbe, vihali ovrtnike in hiteli po svojih opravkih. Drevedni so bili okrašeni s srebrnim ivjem, pod nogami je škripalo, rdeče januarsko sonce pa je dremalo nekje nad tanko plaščo ljubljanske megle. Imel sem prosto popoldne. Obul sem kvadrove, vzel smuči na ramo in krenil proti Golovcu. Kaj bi posedal za pečko, ko je zunaj prhlj, ki vabi k veselemu smuku!

Cim imaš smuči na nogah, pozabiš na vse bridkosti zime. Hitiš v klanec, zastaviš korak in si pomagáš s palicami in se pri tem tako ogreješ, da bi pokazal figo toplomeru, če tudi bi zdrknil na 25 pod ničlo. Na Golovcu se lahko prepričaš, da ne drži, da je »Ljubljana zaspana«. Zdi se ti, da si na romarski gori, toliko mladih ljudi se gneto na vrhu in poboju. Vneto se urijo v smukih in kristijanah, padajo, vstajajo in poskušajo vedno iznova. Človek je vesel podjetne mladine, ki se ne boji niti mraza, niti strmin in padcev. Srečno se spuščajo po hribu navzdol in švigajo zdaj na levo, zdaj na desno. To bodo nekoč ljudje, ki bodo odpornost in bolj zdravi od današnje gospode, ki posedajo po kavarnah pri šahu in ječmenovi kavi.

Pridružil sem se jim in kar pozabili smo, da sem 10 ali 20 let starejši. Tega in onega sem počel, kako se mora spuščati in kako obračati. Radi so poslušali in si prizadevali, da bi smučali po »tekmovalsko«. Priznati je treba, da imajo ljubljanske mladenke in mladeniči na smučeh ne navadno veliko srčnosti. Malokoga je treba bodriti. Prav tega je človek posebno vesel, zakaj kaj bi s fantom, ki nima korajže! Še to sem jim povedal, da ne gre smučati vedno na istem poboju, da morajo na daljše ture, navzgor ali po ravnem, da bodo res fantje od fare, ki se ne bojijo niti strmin, niti naporov in mraza.

Potem sem krenil po gozdičku proti Rakovniku. Steza je bila dobro steplana, znamenje, da je tudi tukaj švigalo pred menoj že sto in sto prijateljev zimskega športa. To vam je lepo pozimi v gozdu! Gošte smreke so obložene z belimi blazinami, smuči tečejo kot namazane, tu pa tam te nagajivo ošvrkne vejica. Komaj se nagledaš zimskega gozda, že si na beli poljani na hribu za rakovniško cerkvijo.

»Smuči«, sem pozdravil fante, ki so stali na vrhu in se pripravljali na skoke čez malo ekakalnice. V globokem prežanju so držali proti odskočnemu mostu, se poganjali in frčali po zraku, da jih je bilo veselje gledati. Na strmim poboju je bilo tudi nekaj znanih tekmovalcev, ki so se urili v plavalni kristijanah v dolino. Tudi na rakovniškem hribu sem našel veliko družino mladih in starih prijateljev zime. Starejši smučarji s otroki so se urili v dolini, posebno spretni pa so se spuščali z vrha. Smuči so držali tesno skupaj, poglali so se palicami in že so brzeli v dolino, da se je kadilo za njimi.

Sto korakov naprej sem našel na drsalcu. Nekateri so se veselo lovili, drugi pa so se urili v lokih, zankah in vijugah. Tistim, ki so bili posebno resni pri svojem delu, se je poznalo, da jim ne gre le za zabavo. Učili so se, da bi se lahko nekoč pokazali na Iliriji, kjer prirejuje drsalne tekme. Med njimi sem videl tudi salezijanskega gospoda v dolgi črni suknji, ki je najbrže nadziral svoje gojence, katere je pripeljal k zimski telovadbi na drsalnišču. Saj res, kaj bi zdaj z zaprtimi telovadnicami, ko je toliko možnosti za zimske šport! Ko sem se pognal po ravnem spet proti domu, sem bil vesel mladine, ki ima toliko smisla za zdravo razvedrilo v krasoti zimске narave.

Tako vam je pozimi okrog Ljubljane: povsod vidite dobre matere in očete, ki vodijo na saneh svoje matke, na vseh klancih vidite smučarje, na drsalnišču pa polno drsalcev. Posebno živahno je na Iliriji. Tam, kjer so poleti igrali tenis, imajo sedaj drsalnišče, kamor zahajajo premožnejši ljudje, ki lahko plačajo vstopnino. V topli garderobi se preoblečejo, zatem pa švigajo po ledu tako dolgo, da čutilo utrujenost v mladih udih. Tisti, ki imajo več časa, ostajajo na drsalnišču vse do večera. Med drsalci vidite navadno tudi inž. Bloudka, ki pošilja mlade nadarjene drsalce, iz katerih naj bi

se razvili čez dve, tri zime pravi tekmovalci. Tu pa tam vidite na Iliriji tudi originalno opremljene drsalce, ki švigajo po ledu z dolgimi palicami. To so igralci hokeja na ledu. Toplo so oblečeni, noge pa imajo zavarovane z debelimi oblogami. Hokej igrajo namreč s trdo ploščo, ki povzroča hude bolečine, če jo dobiš v kost. To je najhitrejša igra, pri kateri gre — kakor pri nogometu — za to, da poženete ploščo v nasprotnikova vrata in tako dosežete gol.

Kamor koli kreneš iz mesta, povsod našliš na podjetno mladino, ki se veselo udeležuje v zimskih športih. Otroci in začetniki zahajajo posebno radi k Cekinovemu gradu, kjer se smučajo in sankajo po poboju s Šišenskega hriba. Izurjenjši smučarji hitijo dan za dnem proti Orlam, na Rakovnik, Rožnik, Podutik, Toško čelo ali pa celo z vlakom na Dolensko ali Notranjsko. Četudi letos ni športnih tekem, se ljubljanska mladina pridno udeležuje, kar opravičuje upanje, da bomo imeli v dobrih časih veliko izurjenega športnega naraščaja.

Kje imaš oči?

(Pod vaško lipo.)

Stara prislovica, ki ima svojo domovinsko pravico na kmetih, pravi: V preprosti kmečki obleki — poštena duša in čisto srce, v elegantnem in salonskem oblačilu — nekaj drugega.

Vidim in opažam, da danes večina ljudi vse bolj ceni tisto, kar se vedno menjava, po modi narejena oblačila, pa naj bodo tudi nezdrava in stanu čisto nič primerna. Da, videl sem družbo, kako je zaničljivo in posmehljivo kazala na priletnega gospoda, ki je nosil malo bolj oguljeno suknjo in klobuk ne ravno najodobnejšega kova. Pri tem publiglavci niso prav nič pomislili, koliko užnosti tiči pod tem nesodobnim pokrivalom in koliko življenjske izkušnje ima mož za seboj.

Res je, da moramo gledati tudi na dostojno obleko. Pomisliti pa moramo, koliko je današnje dni takih, ki si kljub učeni glavi ne morejo napraviti poštenih oblek!

Vem in priznam, da užnost in izkušnja danes ne veljata nič. Samo, da si fino oblečen, pa da trosiš na debelo za jedajo in pijačo ter daješ za druge dovoljene in nedovoljene zabave, pa si lahko skozi in skozi neznačajnej, pa lahko površno vršiš svojo službo, lahko si največji roko-mavh in krvores: vse ti bo odpušteno! Če si pa bore nemanj, že vse svoje siromašno bogastvo s seboj prenašaš, drugače si pa poštenjak, si pa ljudem samo velika niča in ne pomeniš na svetu nič.

Naletel sem na hiše in na domove, kjer starši svojih otrok ne morejo z lepim očesom pogledati, ker se iz katerega koli vzroka ne morejo povzpeti kvišku v svoji službi ali že ne morejo na pošten način priti do imetja. Nasproti so mi pa znani rodilci, ki vedo, da si sin ali pa hči pridobivata premoženje na ne ravno časten način, morda jima celo krivično pridobivajo ali poverjen denar prikrivajo, pa jih pred svetom zagovarjajo, hvalijo in povzdigujejo kot najboljše ljudi. Svet, kje imaš vendar svoje oči...

Usoda najboljšega valčka

Med vsemi valčki, ki jih je zložil Fr. Lehar, manjka tisti, o katerem je bil sloviti skladatelj sam prepričan, da je bil njegov najboljši. Ta valček se je izgubil na poseben način.

Lehar je sprejel po gozdu pri Isclu, ko ga je nenadoma obšla melodija prelepega valčka, posnemajoča ptičje žvrgolenje. Dan je bil vroč. Skladatelj je snel ovrtnik in ga nosil v rokah. Nič ni bilo naravnost, nego da je note novega valčka zapisal na belo, poškrbljeno platno. Toda nenadna nevihta je končala njegovo delo. Ves moker je prihitel domov in odložil dragoceni ovrtnik na mizo. Potem so prišli važni posli. Pozabil je na valček in ovrtnik in ko se je naslednji dan spomnil na njiju, je bilo že prepozno: sobarica je bila ovrtnik že izročila perici. Leharjev najboljši valček je postal žrtev vode in mila. Nikoli več se skladatelj ni mogel spomniti tistega napeva.

Čuden trgovec

Kmet je iskal nevesto za svojega sina. Na tega dne je napolnil dve veliki košari lepih hrušk ter je šel v oddaljeno vas in zašel vpiti po cesti: »Hruške prodajam, hruške. Dam jih za smeti!«

To so slišali otroci in so tekli k svojim materam: »Mamica! Pridi, boš videla čudnega trgovca. Hruške zamenjava za smeti. Kupi, jih mamica!«

In iz vseh hiš so začele prihajati ženske, noseč veliko množino smeti. Vsaka se je potrudila, da bi spravila čim več smeti skupaj. Eno so jih prinesle v predpasniku, druge v košarah, tretje v zabojih. Smeti so se nakopičile.

Končno pride še mlada lepa deklica. Sramežljivo je stegnila roko, v kateri je imela nekoliko smeti. »Ali bi mi lahko dali vsaj eno hruško za te smeti?« je ponizno vprašala. — »E, deklica, zakaj si tako skopa s smetmi? Zakaj jih nisi več prinesla?« — »Jih nisem mogla več dobiti. Zastonj sem se trudila, verjemite mi, gospodi!« — »Da, da, tako je pri njih,« so za-trjevale sosedice.

Kmet se je razveselil: »Glej, takšno sinahoičem!« je rekel ter je šel k njeni materi ter jo zasnubil za svojega sina.

Križanka

1		2	3	4	5	6	7		8
	9							10	
11					12				
13				NAJ PO				14	
15				NO NI				16	
17		18		★ TE RAV ★			19		20
21			22	ROC NA			23		
24				25	26				
	27								
28							29		

Voderavno: 1. druga beseda za ropot, 5. lepa roža, 9. ime žene z ruskega dvora (Ana...), 11. zlobni duh, 12. navadna rastlina, 13. svetopisemska oseba, 14. lesen izdelek, 15. vrsta težine, 16. iglasto drevo, 17. osební zaimek sr. sp., 19. tibetansko govedo, 21. ljubljenska nekaterih moških, 23. del ženske obleke, 24. —, 24. profesorski izraz, 26. evropsko vele mesto, 27. služatelj univerze, 28. jugoslovanska poročevalska agencija, 29. mesto na Poljskem.

Navpično: 1. kraj pri Sušaku, 2. oče (latinsko), 3. stara ploskovna mera, 4. vrsta šminke, 5. pripadnik izumrlega slovanskega naroda, 6. druga beseda za koruzo, 7. priprava v drvarnici, 8. umrl predsednik republikanske Španije, 9. —, 9. del hrvatske narodne obleke, 10. druga beseda za letalca, 17. stvar, ki drži drugo stvar pokonci, 18. glinast izdelek, 19. izpad iz strelskih jarkov, 20. ime psa v mladinski povesti, 22. zgodovinski zapisnik, 23. del telesa, 25. skrajšano žensko krstno ime, 26. navadni števnik.

Zlogovnica v sredini križanke:

Če postaviš našete zloge v pravičen red, dobiš željo našega uredništva.

Italijanski humor. Majhno dekletce vpraša v šoli učiteljico: »Gospodična učiteljica, ali je Bog bolan?« — »Kako ti je pa to šinilo v glavo, otrok moj?« — »Moja mamica je brala v časopisu, da je ljubi Bog doktorja Faccijsa poklical k sebi.«

Oče sinčku, kateremu je pomagal prejšnji dan pri nalogi: »No, Franček, kaj je danes rekel učitelj k nalogi?« — Franček: »Da sem vsak dan bolj neumen.«

Dober nasvet. »Kako bi zabil žebelj, da se ne bi krenil po prstih?« — »Drži kladivo s obema rokama.«

Matajev Matija

RADOMURNIK
VESELA NOVEEN

>Lepo nam je skuhal hinavec Matija!< je tar-nal očanee Oplatnik, lovil sapo in presledkoma na-daljeval z veliko muko: Odkar nosim blače, ne pomnim kaj takega, da bi bila gnala pregrešna ničurnost koga tako daleč iz naše doline... Le dobro si zapomnite: odkar sem bil v daljni Za-plani pri birmi, nisem videl nobenega večjega kraja — pa sem vendarle še zmeraj živ in zdrav... hvala Bogu!

Berač je zlezel priča na klop

Mica Kobacajka je komaj čakala, da so pono-hali odobrovalni klci, bistro pogledala po raz-zmetih obrazih in povzdignila svoj glas: »Nič ne bi rekla, prav nič, če bi jo bil odkuril Matajev Matija samo tja doli na Brezje ali celo v Radov-ljico! Po besedah Oplatnikovega očeta, najstarej-šega med nami, rečem lahko, da ni bilo še nikoli nobenega Telebanovca v Ljubljani, odkar stoji naša vas, Edini Mataj tišči v veliko mesto. Le on nam dela skrbi, sramoto in zgaolc

>Prav ima Kobacajka!< je zabasiral Čenčanov Janez, suhe Urše debeli mož, ki je bil vdovi dolgan voziček detelje. »Modra je naša Mica v govorici kakor malokatera ali nobena. In gladko ji teče jezik kakor namazan s smetano. Pa recite, če je res ali ne?<

>Dobro govori Mica in pametno!< so priznavali Telebanovi, dočim je Čenčanov Janez Mici z vejo odganjal muhe.

Pohvaljena govornica se je ponošo obližnila, hvaležno pogledala Čenčanovega Janeza in hitela: »Zvesto smo se držali rodnega kraja. Živelj smo po svoji pameti pošteno in zadovoljno. In nikoli nam ni zmanjkalo ne repe, ne krompirja! Zdaj pa je premočil enega izmed nas hudobni duh in pre-vzel ga je napuh! Nerada ališim, če kdo obrekuje in opraviča svojega bližnjega. Ampak o Matiji mo-ram reči, da je potuhnen kakor sam liskarjot. In predrzen je kakor lačna muha o pasjih dnehi! Še povolkodlačil bi se grdobin, če bi bilo trelatc

>Tale Mica pa res dobro zasaja besede!< se je oglašil Čenčanov Janez nanovo, ko je pošla ženic sap. »Presneto je zna lepo zarobiti, kaj? In zme-raj nam pove še kaj novegal Mica ima dar zgo-vornosti. Poslušajmo Mico!<

>Mataja pa luna trka, luna!< so vpili nekateri. »Kaj luna!< so kričali drugi. »Hudoba ga goni, hudoba! Pa nič drugega mu ni! Obseden je!<

>Stojte, prijatelji in prijateljice!< je prosila Mica in besedovala: »Matija je sam hudoben, sam, le meni verjemite! Sam je šel gorj nad Golo jamo hudiča klicat v ris, kajne Andraž? No, tega mu ne smemo toliko štetj v zlo, ker se je grešnik o pravem času skesal in zbežal domov. — Otročički, nehaite se vendar vsaj za pol urice brcati in trgati, saj zdaj o kresu je dolg dan! — Ampak, da nam je ubel Matajev Matija v Ljubljano, tega mu pa ne smemo odpuštili!<

>Seveda ne!< so ji pritrjevali Telebanovi, vsi jezni na uskoka. »In še kar na tihem je izginil kakor kukavica!<

>Andraž Hudopisk, ti si ga videl, ko je od-hajala, je pripomnila Čenčanova Urša. »Zakaj ga pa nisi pregovoril, da bi ostal doma? Ali zakaj nisi povedal nič nam, da bi ga udražil izlepa ali izgrda?<

>Saj res, Andraž, kako pa je to?< so povpra-ševali razkačeni Telebanovi.

Berač se je zopet skobacal k Mici na klop, se naslonil ob gorjačo, si pogladil sero brado in se zagovarjal:

>Spoštovani Telebanovi! Najprej se naj vam prav lepo zahvalim za veliko čast, da smem tukaj zraven Mice Kobacajke izpregovoriti nekoliko be-sedi in prosim vas, verjemite mi vse, kar vam zdaj razodenem. Samo Mataju ne nikarte ne iz-dajte, da ne bo hud name! Preden je silil v ris, sem mu branil za žive in mrtve — oh, pa nič! Smejal se mi je in strašno se mu je mudilo gori v hosto. Na samem pa ga je prevzel strah in ga prignal domov. Andraž, mi je dejal danes zjutraj, dolčas mi je! Veš kaj, je dejal, kar v Ljubljano jo uberem, je dejal. Dobro se mi bo godilo tam-kaj. Jedel bom z veliko žlico. Kaj bom zmeraj tišal med hribavzarji, ki niso bili dalje kakor od peči do vrat! Pod mernikom ne moreš plesati. Pa pojdem malo po svetu, je dejal. — Matijce, sem dejal. — Matijce, sem dejal zdaj jaz njemu, to pa že ne vem, če bo kaj! Le pameten bodi in ponižen, sem mu dejal, pa doma ostani, doma! Kaj se boš klatil po tujini, ko ti ni treba! Vesel bodi, da si doma na Telebanovem, kjer je zmeraj dosti krom-pirja pa repe tudi. Lepo sem ga prosil in rotill — on pa kar klobuk na glavo, culo na ramo, pa smukil skozi vrata. Spremljal sem ga do potoka in ga svaril takole: Ljubljanski škriči so strašno

Spoštovani Telebanovi...!

sitni, kožljivi pa natančni! Dobro jih pcamim od takrat, ko sem puško in tele prenašal po Ljub-ljani. Utegnel koga žaliti; kaj bo; če te primejo in zapro na Zabajku ali na Gradul! Pa naj me, je dejal Matija. Nobena lepa beseda se ga ni pri-jela. Njegova glava je prazna kakor zdaj moja malha. Toda v mojo malbo vsaj kaj gre, v Mata-jevo betico pa nič! Kaj pomaga prigovarjati člo-veku, ki podtika vse dobre svete pod uho. Ravna! je po svoji glavi in trmji in tufnjal v Ljubljano! Zdaj vas prosim pa še enkrat: ne povejte Matiju, kar sem zaupal vam tukaj iz hvalečnosti, ker ste mi dali še dostikrat kaj vbogajme!<

>Bodi brez skrbi!< je mirila samozavedna Mica. Vzdignila je glavo še više in dodala skora-j veljavaj: »Mataju ne izdamo nič, da je bil Andraž kaj pri nas, kajne da ne, cenjeni možje in žene!<

>Kajpada ne!< so obetali Telebanovi. »Bog ne da, da bi se kdo zagovaril!<

>Potem se vam pa najlepše zahvaljujem, da ste me poslušali tako prijazno!< je dejal Hudopisk in hotel doli.

>Kdaj se pa vrne Matajev Matija?< je vprašal Oplatnikov Marka, malce pokašljaj in nastavlil roko zopet za uho.

>Menda še ta teden, se je odrezal berač. Upri je palico na tla in stopil s klopi.

>Kaj pa, če bi poslal veliko mož in fantov za njim?< si je izmislila Čenčanova Urša nemirna gla-va. Postavila se je na prste in iztezala vrat, da bi boljše ališali njeno modrost: »Naglo, naglo naj bi se zapodili za njim, ga zajeli medpotoma in ga prignali domov, pa bi bilo vse te nerodnosti konec!<

Nobena lepa beseda se ga ni prijela

>Zdaj je že prepoznal je ugovarjala Mica Ko-bacajka. »Bog ve, kje se potika begun! Kod naj ga iščejo naši fantje in možje? Kaj pa, če bi zablo-dili v tujih gorah tako, da ne bi mogli ne naprej ne nazaj? Potem bi mi morali poslati drugih in še drugih, iskat izgubljenih siromakov. In potem-takem bi na Telebanovem kmalu ostale same žen-ke s otroki. Medtem bi pa Matajev Matija že prišel domov in se nam smejal po pravici vsem skupaj, ne? Zato pa pravim tako: Le ostanimo vsi doma, pa čakajmo potrpežljivo in vdano, kdaj se vrne garjeva ovea sama. Kadar se pa prikaže, to-daj ga zgrabimo in kaznujmo, da bo vedel, kaj se pravi nagajati in v nevarnost spravljati nas in naše nedolžne otroke!<

>Saj res, Mica ima zmerom pravico je zatrobil Čenčanov Janez in skrivoma dregnil svojo Uršo, naj molči. »Le počakajmo, da se vrne Matijce, potle pa le nadenj! Ali ga bomo, kadar nam pride n-pestic!<

>Ali ga bomo, juhuhe!< so ukali Telebanovi. Zalostna Urša se pa ni več postavljala na prste in ni več iztegovala vratu, ampak poparjena se je skrivala za širokim možem in hudo jo je bilo sram, da je pogorel njen nujni predlog.

>Dobro si opravila, Mica!< jo je pohvalil Čen-čanov Janez iznova. »Lepo si nam onegavila več čas. Bog ti daj srečo pa zdravje! Tisti voziček de-telje ti pa vrnem pojutrišnjem!<

>Saj se ne mudi tako, je odklanjala prijazno, >Vseeno, je poudarjal Janez, »pojutrišnjem!<

Trikrat pohvaljena Mica je slovesno zlezla s klopi. Obraz se ji je svetil od veselja in zadovolj-nosti.

Telebanovi in celo Telebanovke, vsi so ji orglali hvalo, molčala je le Čenčanova Urša. Slavna Mica je ponošo menčala domov; spremljal jo je Andraž Hudopisk, ki ga je povabila k sebi na ko-silo. Drugi zborovali pa so ostali pod lipo, se dolgo pogovarjali o čudni zlobnosti uhajajo Mataja in ugibali, kako bi kaznovali garjevo oveo.

(Nadaljevanje prih.)

Zastopniki! Podvojite svoje delo! Le če bodo vsi naročniki »Domoljuba« plačali naročnino vsaj do konca ja-nuarja, bo zagotovljen nemoten ob-stoj najboljšega slovenskega tednika.

Kristus — Luč v razsvetljenje.

V knjigi cerkvenih obredov, v Liturgiki čitamo:

Svečnica, zadnji praznik božične dobe, nas spominja Jezusovega darovanja v templju.

Ko je Marija prinesla v tempelj Jezusa, je stopil k njej stariček Simeon. Sveti Duh mu je razodel, da ne bo umrl, dokler ne bo videl Kristusa. Ves vesel, da je dočakal ta trenutek, je Simeon vzel Dete v naročje in zahvalil Boga s prisrčno hvalnico. V njej je pozdravil Kristusa tudi kot »luč« v razsvetljenje poganov.

V spomin na te Simeonove proroške besede, je na svečnico pred sv. mašo pomenljiv obred blagoslovljanja sveč. Po blagoslovu je slovesen obhod z gorečimi svečami. Procesija okrog cerkve razodeva našo voljo zvesto boditi za Lučo, za Jezusom.

Blagoslovljene sveče se uporabljajo pri službi božji, verniki pa jih jemljejo tudi na

Če bo sveča pri obkroženju ugasnila, bo to leto po njem.

dom in prižigajo ob smrti uri. — Na svečnico pri evangeliju in od povzdigovanja do obhajila držijo verniki goreče sveče v rokah.

Grki imenujejo svečnico hypapante, kar pomeni srečanje (Gospodovo s Simeonom).

Svečnica in Blaživo, ki sta 2. in 3. svečana, sta izpodrinila pogansko praznovanje ognja in čiščenje boga Velesa, ki je bil zaščitnik živine. Ljudstvo je zaradi tega nekaj praznoverskih običajev paganskega čiščenja delno preneslo kar na nova praznika.

Kranjci shranjujejo blagoslovljene sveče, da jih dajo umirajočemu v roke. Istrani, pa tudi Čehi in Poljaki, spravijo sveče tudi z namenom, da jih prižgejo ob nevihti. Poljaki obhajajo z blagoslovljenimi svečami hišo, hlev in vsa gospodarska poslopja, kakor to store Slovenci ob treh božičnih praznikih.

Pa tudi brez vraž ne gre.

V ormoškem okraju obkrožijo na svečnico s prižgano svečo vsako osebo v hiši. To opravijo s stopnjujočo se naglico, da sveča ugasne. Oni, okoli katerega krožijo, šteje kroge, dokler sveča ne ugasne in zve tako za število let, v katerih se mu še ni treba bati smrti.

V Prekmurju velja taka ugotovitev le za tekoče leto. Poskus naredi najprej pri najstarejšem članu, potem po vrstnem redu pri mlajših. Najmlajši pride zadnji na vrsto. Svečo pred človekom prižgo in jo zopet takoj ugasnejo. Če se vije dim ugasle sveče navzgor, bo dotična oseba še leto dni živela, če pa se dim obrne h tlom, umre prizadeti isto leto.

Prleška kmetica je bolj »gospodarska«, zakaj ona naredi poskus hkrati za vso družino. Člani se postavijo okrog matere, ki prižge svečo in jo nato svečano ugasne s prstoma. Dim pa plava proti onemu, ki so mu dnevi šteti.

Pri Prlekah poskusijo vedeževanje tudi na Blaživo. Svečo si ovijejo okoli glave, rok in nog in pošljejo v ta namen k blagoslovu prav tanke sveče, zavite v klopčič (spakštekelci). Onega, ki mu pri zvijanju ugasne sveča, čaka do novega leta smrt. Temu vedeževanju rečejo »čučkanje«.

Belokranjci ves postopek bolj poenostijo. Ko se vrnejo na svečnico iz cerkve, stopi nekdo za vrata, prižge svečo in jo zopet ugasne. Oni, proti kateremu plava dim, bo še isto leto umrl. Kot štedljivi ljudje poberejo Belokranjci na svečnico po klopeh v cerkvi svečne odpadke in jih ponesejo živini v hlev v upanju, da tako obvarujejo živino boleznim vsaj za vse letošnje dni.

Nasledniki poganskih praznikov: Božič, Novo leto, Trije kralji, kres in binkošti so še danes, poleg drugega, tudi vremenski preroki in napovedujejo obilnost žetve in letine sploh. Tako je tudi svečnica polna starih usodlin. Naj jih nekaj navedemo:

Ako je svečnica zelena, bo cvetna nedelja snežena. Bolje je volka v hlevu imeti, nego so v soncu o svečnici greti. Če jazbec pred luknjo na soncu je zdaj, gre zopet za štiri tedne v luknjo nazaj. Če na svečnico deži, skoraj se pomlad oglasi. Če na svečnico sneži, to se v igred že glasi. Če na svečnico prej od strehe, nego od sveče kane, še hujša zima, kakor jo bila dozdaj, nastane. Jasen in sončen svečnice dan, ženam obeta dobro za lan. Je svečnica topla, sončnega vremena, bodo debele bogate in prav dobrega plemena. Kaplja če od sveče prej, nego od strehe teče, huda zima še nori kakih sedemindvajset dni. Kolikor pred svečnico škrlanec žvrgoli, toliko po svečnici ališati ga ni. Na svečnico dež in na Blaživo, veliko vina v jeseni bo. Oblačna svečnica — vesela

Kadar kane od sveče

kmetica. Svečnica den, zima je ven; to je laž, pravi sveti Blaž. Ljubi sveti Blaž, glej, da dežja daš! O svečnici če burje ni, še mali traven kaj nori. O svečnici mušice, pozneje ro-kavice. Če se svečnica jasna zdrami, zima še dolgo trpi. Kar imajo kure na svečnico pod ka-pom, to imajo o svetem Juriju ovce na paši. Ako na svečnico burja vleče, bo dobra letina. Ako na svečnico jug drži, bo še huda zima. Če zapihuje na svečnico svečo jug, ne bo ob-rodil fižol.

Valvazor pravi, da je med Slovenci običaj, da od sv. Miklavža pa do svečnice hodijo okrog fantje in mošje, kakih šest do sedem, ali celo po 15 moških skupaj in pojo po hišah in pobirajo darove. Imenujejo se po Valvazorju »Koledneke«, to je pevci. Kar koledniki na denarju pri ljudeh nabere, shranijo do sveč-nice in tedaj si kupijo rumenega voska in iz-gotove iz njega nebroj tankih svečic. Po tri take svečice spletejo skupaj in vež takih kit nave-žejo na vrh visokega kola, da vise navzdol in so videti kakor košara. Na vrhu je mali stolpič, vse je pa okrašeno z zlatimi in svilenimi tra-kovi, zastavicami, zvezdicami itd. Tudi iz bre-zovih gob, katere so skuhal, režejo kmetje vse vrste figurice za svoj svečni količek. Vča-sih — pravi Valvazor — je ta količek tako de-bel, da ga dva moža ne objameta.

Na svečnico nese vsaka vas tak svečni kol v cerkev, da ga blagoslove. Čim debelejši je svečni kol, tem večja čast za vas, ki ga je spravi-la skupaj. Toda, če je bila tisto leto slaba letina, te navade ni, posebno Dolenjci pa se je — piše Valvazor — drže in plešejo in pojo in veseljačijo, ko napravljajo svečni kol. Če se koledniki raznih far kje na potu sre-čajo, je pa gotovo pretep.

Na koncu še nekaj o svečah sploh.

Sveče so voščene ali pa tudi iz zmesi voska, parafina, stearina in podobnih snovi. V sredi imajo steno, ki na vrhu prižgan raztaplja teko-čino v plin in tega v svetlikav plamen. Najce-nejše in najsvetlejšje so sveče iz parafina, ven-dar hitro zgore in zelo kapljajo. Najboljše sveče daje mešanica ene tretjine stearina in dve tretjini parafina.

Sveča je najbrže iznajdba rimske dobe. Najprej so rabili za razsvetljavo papir, ovit s smolo in voskom. Cerkev je že zgodaj uporaba-ljala preproste voščene sveče pri bogoslužju. S Cerkvijo so prišle sveče tudi v severnejše kraje. Vendar so uporabljali voščene sveče tja do konca srednjega veka poleg Cerkve le sami dvori. Potem so začeli s preprostimi, doma iz-delanimi svečami svetiti v domačem gospodinj-stvu in gospodarstvu tudi drugi zemljani. Pozno v 14. stoletju so otvorili prvo vlivalnico sveč v Hamburgu. Na višjo stopnjo se je dvignilo sve-čarstvo šele v 19. oziroma 20. stoletju.

Svečni količek.

Nočna procesija z evharističnega kongresa v Ljubljani leta 1935. Tisoči mož in fantov so si izbrali v tistih dneh Luč — Kristusa za svojega voditelja.

Dim sveče se je obrnil proti njemu, zato se mu ježe lasje...

Porek s karkatkih planja.
Epilal M. De Carnao.

SREBRNA OPANKA

Kot naslednja točka so bile vaje na trapezih. Občinstvo je bilo navdušeno ob drznih izvajanjih artilistov, ki so skakali z enega trapeza na drugega, se spuščali v mrežo in zopet odskakovali na trapeza, kakor da bi ne bili ljudje, ampak žoge.

Kibišja je čakala v sobici, kjer so se igralci pripravljali za nastop. Stala je ob steni in gledala pajace, kako so se šminkali.

Tudi semkaj se je slišal smeh in navdušeno ploskanje občinstva. Pramen svetlobe je prodiral iz šotora. Skozi špranjo je bilo mogoče videti areno in nepregledno množico občinstva, osvetljeno od številnih žarnic. Oči vseh gledalcev so bile uprte v areno, kjer se je nek pajec zvijal kakor kača.

Nato je nastopil Kitajec na krasnem arabskem konju. Stojte na njem se je spremenil v pajaca, medtem ko je konj dirjal okrog arene. Ni si oblekel samo širokih, živordečih hlač in jopice enake barve s črnim ovratnikom, celo šminkal se je, stoječ na dirajočem konju.

Eden izmed pomočnikov je prišel povedat Kitajci, da je njen konj že pripravljen in da je čas, da nastopi. Deklica je vzdihnila in molče odšla za njim iz sobe. Kibišja je bila oblečena v svetlozeleno svileno oblečko, okrašeno z zlatimi našitki. Na glavi je imela zlat obroč, v katerega so bila zataknjena velika živobarvna peresa. V ušesih so se ji svetili zlati obročki.

Mala zamorka je spretno skočila na svojega konjčka, toda ni sedla v sedlo. Stala je na hrbtu konja in plesala ob zvokih godbe, medtem ko je konjiček v vedno hitrejšem diru krožil po areni.

Njen ples je občinstvo silno navdušil. Nagradilo jo je s hrupnim ploskanjem, medtem ko je ona izginila za vrati, zastrtimi z rdečim zastorom.

Skrila se je za neko zaveso in s trepetajočim srcem štela minute, ki so jo še ločile od poslednjega nastopa.

Slišala je navdušeno ploskanje in z grozo mislila na to, da bo po koncertu z zvoncek morala zopet nastopiti in se izpostaviti žonglerjevim nožem. Vedela je, da mora biti pogumna in da ne sme niti malo izdati svoje smrtne groze.

Strepetala je in sedla na bližnji stol... Ali bo sploh mogla priti do usodne deske?... Ali se ne bo zgrudila že pred začetkom?... »Kibišja, na mesto!«

Kakor začarana od ravnateljevega glasu, se je deklica dvignila in se počasi napotila v areno, kjer jo je močna svetloba skoraj osepila.

Pomočniki so razgrnili po tleh rdečo preprogo. Na eni strani je stala miza, na kateri so bili nakopičeni noži, na drugi strani je bila postavljena deska, ki je ubogo malo zamorko napolnjevala s tolikšnim strahom. Japonec je stal pri mizi, preskušal ostrino nožev in jih kazal gledalcem. Začel je metati nože proti deski. Vsak se je z zamolkim udarcem zapeljal v les. Zadnji je zgrešil cilj in padel na tla. Kibišja je vztrepetala.

Kitajec, spremenjen v pajaca z živordečo obleko, se ji je približal in ji zašepetal:

»Ne smeš se ganiti... Nikar se ne boj... Čuval te bom.«

Tudi japonski žongler se ji je približal in ji dejal:

»Pogum, mala! Pripravi se!«

Kibišja se je postavila k deski, razprostrla roke, dvignila glavo in uprla svoj pogled v množico, je napeto pričakovala začetek predstave. Ali je prišla zanjo zadnja uro? Noži so začeli frfati po zraku. Obkrožili so ji noge, nato so se zarili v les vedno višje, dosegli so že roke, vrat... Kakor v sanjah je slišala ploskanje množice. Gledala je predse in videla nože, ki so ji začeli obkrožati glavo.

Ali se je Japonec že utrudil?... Zdelo se je, kakor da je njegov korak nekoliko negotov. Najbrž je nekoliko preveč pil... Rdeči pajac ga tudi za hip ni izpustil izpred oči... Mala zamorka je vedno bolj trepetala.

»Na kolena!«

Počasi se je spustila na pesek, sklenila roke na hrbtu in dvignila glavo, kakor da bi pričakovala smrtni udarec. Gledalci so umolkli v napetem pričakovanju in strahu, da bi se zgodilo kaj nepričakovane.

Japonec je znova začel metati nože. Toda zdelo se je, kakor da bi se obotavljal... Pajac v rdeči obleki se mu je počasi bližal. Čelo so mu orosile potne kaplje.

Kibišja se ni ganila. Komaj si je upala dihati. Štela je minute, saj se je igra bližala koncu; toda tudi ona je bila na koncu svojih moči... Kako malo je treba, da se ji nabrušen nož zasadi v vrat!...

Oratoru stoji na svojem mestu in se zdi, da okleva. Moral bi zasadi v desko nož tik ob dekletinem vratu. Ostrina se je že zablistala v njegovi roki. Ko pa je hotel nož zagnati, se je nenadoma rdeči pajac vrgel nanj in ga podrl na tla.

Oratoru je bil tako presenečen, da se ni mogel niti malo braniti. Telebnil je na tla in nož, katerega je držal v roki, se je zaril v pesek.

Zgrudil se je na tla.

Občinstvo je začelo navdušeno ploskati in se smejaletu temu smešnemu pripetljaju. Pajac pa se je postavil na mesto, kjer je prej stal Japonec. Skušal je s silo zadušiti svoje razburjenje, vzel je v roke nož, meril nekaj hipov proti dekletovemu vratu, nato je začel metati nože druga za drugim okrog dekletine glave in jo kmalu z njimi popolnoma obkrožil.

Kibišja se je dvignila, vzela dva noža v roke in jih prekrizala nad glavo. Tudi Oratoru se je pobral s tal, še ves omamljen. Prijel je za nož, ki mu je prej odletel v pesek in se vrnil k mizi. V svoji pijanosti je mislil, da ima pred seboj slavnatega pajaca. Pomeril je proti dekletovim prsim in režeč se zajecjal:

»V sredino srca, da bo prej konec!«

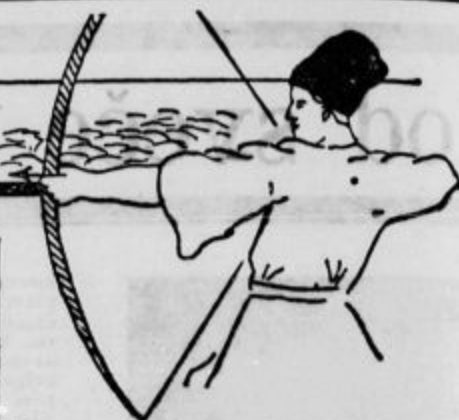
Vrgel je nož... ki pa je zadel rokav rdečega pajaca, ko je skočil pred deklico, da bi jo branil. Hip pozneje je že ležal na tleh, z obrazom v pesku. Japonec je zbežal iz arene. Množica je začela zopet navdušeno ploskati in se smejaletu na ves glas. Tudi ko sta dva pomočnika odnesla pajaca za kulise, še ni razumela, kaj se je zgodilo. Vsi so bili prepričani, da je bil ves prizor nalašč pripravljen.

»Kako sijajno igra rdeči pajac! so vzklikali.

Kibišja je še vedno stala poleg deske in držala nože v roki. Začuden je gledala množico, ki je odhajala...

XX.

Na hodniku, kjer so se vrstile sobice igralcev, je bil velik dirandaj. V eni izmed sobic, ki je bila polna pisanih oblek, krink, čudnega orožja in raznih okraskov, sta se dva moška sklanjala nad nekom, ki je negibno ležal na zasliani postelji. Ravnatelj je bil silno razburjen in njegov ukazujoč glas je odmeval po hodniku. Lepi rdeči pajac je ležal kakor brez življenja. Na razgaljenem ramenu je zevala globoka rana. Vsi člani Salastrijevega cirkusa so se gnetli okoli njegovega ležišča in mu sku-

šali pomagati. Eden mu je izpiral rano, drugi mu jo je obvezoval, tretji je iskal sveže perilo.

Pajac se ni ganil. Eden izmed pomočnikov mu je s kisom namočil sence. Kislina je deloma izprala šminko, ki jo je pajac imel debelo namazano po obrazu in je sedaj njegov obraz izgledal še bolj smešno.

»Lepo se je izkazal Japonec!« je dejal eden izmed igralcev, ki je drgnil pajaca, da bi ga tako spravil k zavesti. »Napil se je... živina!«

Ranjenec se je zganil, vzdihnil je in slabotno zastokal.

»Ondesite ga v voz,« je ukazal ravnatelj, »in spravite ga v posteljo... Pameten in pogumen dečko je. Kako spretno je znal rešiti položaj! Občinstvo je mislilo, da je prizor bil pripravljen... Oratoru se bo še bridko kesal tega, kar je storil.«

Dva pomočnika sta dvignila pajaca in ga odnesla v voz.

Kibišja je za drugimi zapustila areno, ne da bi vedela, kaj se je zgodilo. Ko je sedaj zagledala oba pomočnika, ki sta nesla ranjenega pajaca, je vprašala vsa prestrašena:

»Kaj se je zgodilo?«

Nista ji odgovorila. Tudi drugi ji niso hoteli odgovorjati, ker so bili zaposleni s pospravljanjem. Naslednjega dne je cirkus moral odpotovati. Zato se je vsem mudilo, da bi čimprej zložili preproge, vrvi, orodje in vse ostalo na vozove, da bi mogli oditi za nekaj ur k počitku, zakaj naslednjega dne se bo treba že zgodaj pripraviti na odhod.

Kibišja je krenila proti vozu, kamor so jo odnesli pajaca in ga je našla ležečega na postelji. Bil je smrtnobled.

Moška sta se ravnokar pripravljala, da oddeta. Bila sta utrujena in sta komaj čakala, da bosta mogla k počitku. Eden izmed njiju se je okrenil k deklici in ji dejal:

»Pazi ti nani; saj je bil ranjen zaradi tebe.«

Kibišja je sedla poleg ležišča.

Kibišja se je prepadeno približala postelji. Ranjenec je bil videti silno izmučen. Ležal je negibno z zaprtimi očmi. Le od časa do časa se mu je izvil iz ust rahlo stokanje.

»Ali zelo trpiš, ubogi Kan-fun?«

Ob tem mehkim glasu, polnem usmiljenja, je pajac odprl oči in dejal s slabotnim glasom:

»Samo malo... Toda ti, Kibišja, ali si ranjena?... Groza me je stresla, veš... Mislim, da je po tebi — Japonec se je pošteno napil!...«

(Nadaljevanje prihodnjik)

Poravnajte naročnino za „Domoljub“ takoj! — Le če do konca tega meseca januarja plačate celoletno naročnino, boste zavarovani za primer požarne nesreče. — Naročnino plačajte po našem zastopniku v Vašem kraju ali pa po poštožnici na pošti.

147.839 lir požarnih podpor

Je do danes uprava „Domoljuba“ že nakazala svojim zvestim naročnikom v nesreči, ko so bili pomoči najbolj potrebni

PRAVILNIK,

ki določa izplačilo 380 lir za požarne podpore!

I. Vsak „Domoljubov“ naročnik, ki vsaj do konca meseca januarja vnaprej poravnava celoletno naročnino, prejme od uprave „Domoljuba“ podporo v znesku 380 lir, ako mu v tem letu hiša, v kateri redno stanuje, pogori, da v njej ni mogoče več stanovati. Naročnikom, ki nimajo lastnega stanovanja, pa jim ob požaru pogori stanovanjska uprava, se povrne resnična škoda do 380 lir.

II. Naročnik „Domoljuba“ je oni, na čigar naslov list prihaja, oziroma kdor je vpisan pri poverjeniku, ne glede na to, kdo je dal denar za naročbo lista.

III. Naročniki, ki prejemajo list pri poverjeniku, naj tam plačajo celoletno

naročnino v zgoraj navedenem času in poskrbe, da bosta seznanjena naročnik in naročnina pravočasno odposlana „Domoljubovi“ upravi v Ljubljani.

IV. Naročnik-pogorelec naj naznani o požaru priloži potrdilo županstva in župnega urada, da mu je brez lastne krivde pogorela stanovanjska hiša ali stanovanje, in da je — če prejema list pri poverjeniku — res pravočasno plačal celoletno naročnino za leto v katerem ga je nesreča doletela.

V. Požarna podpora se ne izplača, če tudi bi bili izpolnjeni vsi drugi pogoji:

1. pogorelec-naročniku, ki je požar sam povzročil

2. naročniku, ki mu pogore smo gospodarska poslopja: hlev, skedenj, svinjaki, stelnik, kolnica, kozolec itd.;

3. stanovanjskim podnajemnikom;

4. lastniku dveh ali več stanovanjskih hiš, ako mu pogori hiša, v kateri redno ne stanuje.

Če pogori hiša možu, čigar žena je naročena na „Domoljuba“, ali hiša očetu, čigar sin ali hči prejema „Domoljuba“, pogorelec nima pravice do podpore.

Uprava „Domoljuba“ se bo tega pravilnika točno držala in prošnji neupravičenec ne bo uvaževala.

„Nesreča nikdar ne počiva...“, zato poravnajte takoj naročnino za „Domoljuba“!

Zastopniki! Obiščite vsako hišo še ta mesec in pazite da bo vsaka družina v Vaši fari imela „Domoljuba“.

Rešujte bogato nagradno križanko v novoletni številki „Domoljuba“.

Vsak kdor bo plačal vnaprej celoletno naročnino za „Domoljuba“ do konca januarja 1942 bo lahko deležen ene od 210 nagrad, ki jih bo žreb razdelil med one redne naročnike, ki bodo pravilno rešili novoletno križanko. — Rešenje je treba poslati na Upravo „Domoljuba“, „Križanka“, Kopitarjeva 6, Ljubljana, vsaj do 31. januarja 1942. Vsaki rešitvi priložite Vaš točen naslov! Vsaki rešitvi priložite tudi znamko za 50 centesimov.

„Domoljuba“ v vsako slovensko hišo!

Iz raznih krajev

Spodnja Slivnica pri Grosupljem. Tudi Slivničani so se vabitu prevzeli. Še škofa prav lepo odzvali. Spravno pobožnost devetih pravih petkov je začela opravljati velika večina. Posebno pohvalo zaslužijo možje, ki so zares pokazali, da razumejo pomen te pobožnosti. Z novim letom je število zadostilnih obhajil še naraslo. Vabimo še druge, da začno opravljati to pobožnost, da s skupnimi prošnjami in zadostilnimi sv. obhajili izprosimo svojemu narodu mir od presv. Sreča Jezusovega.

Ribnica. Dne 18. jan. je v vasi Kot pri Ribnici zatianila svoje trudne oči mlada žena Trdan Francka, stara 28 let, in je zapustila žalujočega soproga ter šest nedoraslih otrok. Pri sv. maši, ki se je vršila za pokojnico, je bila polna cerkev vernikov, ki so s tem pokazali, kako priljubljena je bila pokojnica. Ko so položili krsto v grob in po končanih molitvah je g. župnik Mihelič kot breški domačin, izgovoril lepe tolažilne besede na pokojno mlado ženo Francko in na žalujočega soproga ter otroke umrle in na sorodnike in prijatelje. Tako ganljivo je govoril, da so bile oči vseh navzočih solzne. Draga mlada žena, spaval sladko v rodni zemlji in molil pri Bogu za nas! Na svidenje nad zvezdami!

Sv. Gregor. Naši starejši farani naglo drug za drugim legajo v hladni grob. Otočno so zopet peli zvonomi preko enežnih poljan, ko smo položili k večnemu počitku v naročje matere zemlje Perov-

ška Jurija, posestnika od Sv. Gregorja. Pokojni je bil prava korenina, ki je skrbel, da je v njegovo hišo prihajalo le katoliško časopisje. Pokojnik je bil spoštovan pri vseh kot večji pomočnik pri obdelosti goveje živine. Dobremu křtianskemu možu in družinskemu očetu naj bo Bog obilen plačnik! Preostale pa tolaži Bog! — Dobili smo spet novo nakladoc snega in pa seveda tudi mraza. Toda naši smučarji se ne menijo dosti za mraz ter kar pridno trenirajo, če se bo morda treba spet pomeriti. — Poskrbimo, da bo do konca meseca gotovo poravnana naročnina za naše časopise, ter naj bo tudi v tem letu naš zvesti spremljevalec „Domoljuba“.

počivaj v miru! Zelo te bodo pogrešali vsi, posebno tvoje tovarišice iz Marijine družbe. Sorodnike naj tolaži Bog!

Polica pri Višnji gori. Dne 10. jan. smo pokopali vrlo članico Marijine družbe, Seme Nežo. Bila je v 64. letu stadiosti, zelo marljiva in globoko verná. Zato je v spremila na zadnji poti vsa fara. Ob odprtem grobu so ji zapeli cerkveni pevci žalostinko „Blagor mat. Pogreb je vodil domači g. župnik Dolenc s sodelovanjem g. župnika Štrublja. Nežika, brat Filip Kozlevčarju. Prav prisrčno prosim, če je komu kaj znano, kje se nahajata, naj sporoči na naslov: Jožef Kozlevčar, šolski sluga — Šmarska cesta 1, pošta I, Ljubljana.

Dolenja vas pri Ribnici. Naš občinski proračun predvideva 100.418 lir izdatkov in prav toliko dohodkov. Osební izdatki znašajo 35.600 lir. Za vzdrževanje šole v Dolenji vasi je predviden znesek 2255 lir, za šolo v Grčaricah pa 1450 lir. Občina bo prispevala za meščansko šolo v Ribnici 6123 lir, za podpore raznim kulturnim društvom pa je predvidenih 2560 lir. Za Rdeči križ in Gospodinjsko šolo v Dolenji vasi, katero obiskuje veliko število deklet naše občine, je občinski svet določil po 1000 lir. Občinski svet je po možnosti svojega proračuna predvidel za gradbeno stroko, to je za vzdrževanje cest, čiščenje potokov in vodnjakov 13.000 lir, torej precej več kot v lanskem proračunu. Za kmetijstvo je predviden znesek 2200 lir, za asanacijo vasi pa 3800 lir. Tudi za socialno skrbstvo je predviden lep znesek — 9600 lir; prispevek ubožnemu skladu pa 6000 lir, podpore brezposelnim 2000 lir in kot podpora Zdravstvenemu domu v Ribnici 2500 lir. Ob tej priliki opozarjamo občane Dolenje vasi, da naj obiskujejo v boleznih ta Zdravstveni dom, ki nudi brezplačen pregled in tudi zdravniško pomoč. Veliko dohodkov bo črpala občina od tročarinskih doklad, od alkoholnih pijač in občinskih doklad na neposredne davke, ki so se nekoliko znižale zaradi skrbnega občinskega gospodarstva.

m iščem mater in brata. Kdo iz med cenjenih čitateljev „Domoljuba“ bi kaj vedel o materi Mariji Kozlevčar, vojni vdovi, in mojem bratu Filipu Kozlevčarju. Prav prisrčno prosim, če je komu kaj znano, kje se nahajata, naj sporoči na naslov: Jožef Kozlevčar, šolski sluga — Šmarska cesta 1, pošta I, Ljubljana.

Zenski svet..

Uvidim...

Kolikokrat slišim nevoline, trmaste besede: »Nikakor ne uvidim, zakaj...«, a kako redko kdaj pride do naših ušes ponižna, skoraj proseča izjava: »Uvidim...«

Naša doba tako rada izreka svoje občudovanje nad kakršnim koli junaštvom; za junštvo, ki je skrito v preprosti besedi: »Uvidim«, nima nikakega smisla.

Marsikdo, ki nima prav, se izgovarja na tisoč načinov, čeprav so izgovori smešni in bi-jejo stvarnosti in resnici v obraz. Mnogo jih je, ki se nočejo ukloniti, čeprav s tem uničujejo najiskrenejše prijateljstvo in raztrgajo najsvetejšo vezi. Koliko zla in trpljenja bi se dalo preprečiti z eno samo besedo!

Toda ta beseda ni tako preprosta, kakor izgleda na videz. Koliko truda in koliko samopremagovanja je treba, da jo moremo izreči!

Marsikdo se te besede izogiba z izgovorom, da se ne sklada z značajnostjo. Toda, če hočemo biti iskreni, moramo priznati, da se taka značajnost z besedami, ki so bolj pravilne, imenuje trma, sebičnost, prevzetnost. Toda te lastnosti niso nikaka odlika.

Dokler se ne bomo znali ukloniti, dokler ne bomo znali priznati, da nimamo prav, tako dolgo smo sužnji svojih slabih nagnjenj. Sele takrat, ko bomo priznali svojo zmoto, bomo premagali zlo in bomo resnično svobodni. Beseda »uvidim« torej ne znači samo priznanje naše zmote, ampak zavestno odpoved vsemu, kar je v nas zlega, kar nas dela neprijazne in hudobne.

Ko si izreka to besedo, nikar ne misli več na to, kar te je užalilo ali razburilo. Pozabi vsi in naj te ta beseda odvede v kraljestvo miru in ljubezni.

Mati ne bo ničesar izgubila na svojem ugledu, če bo svojemu malemu dejala: »Francček, uvidim, da bi rajši ostal pri meni in se igral. Toda nekoč moraš postati močan in krepak mož, zato moram sedaj jaz paziti na tvoje zdravje, ker sam tega še ne zmoreš. Zato me lepo ubogaj in pojdi spat.«

Kako napačno je ravnala ona mati, ki je natepla svojega sinčka, ker se ni takoj odzval, ko ga je klicala. Toda mali je pomagal stari materi nesti drva in zato ni mogel takoj priteči. Morala bi ga vprašati, zakaj je ni takoj ubogal. In ko bi izvedela za vzrok, bi dečka gotovo ne kaznovala.

Mraz ne dé dobro žolčnemu mehurju

Zdravniki so že pogosto opazili, da spremlja-jo vdore hladnega vremena hudi žolčni koliki. Ker nastajajo ti koliki drugače zavoljo napak pri hrani ali po razburjenju, so menili, da morajo biti med hladnimi valji in prehranilnimi pogreškami kakšne zveze, n. pr. te vrste, da jedo ljudje v mrzlih dneh več in toisto hrano. Sedaj sta dva dunajska zdravnika dognala, da je mraz sam na sebi ne dé žolčnemu mehurju dobro. Mraz stiska, kakor znano, žile in mišice, na ta način vpliva na žolčni mehur. Francoski Bernard je že pred mnogimi leti dognal, da škoduje mraz jetrom. Kdor ima občutljiv žolčni mehur, bo storil tedaj dobro, če se varuje vsakega ostrejšega mraza.

Ponovni napadi žolčnih kamnov pri starejših ljudeh so zelo pogostoma v zvezi z rakom v žolčnem mehurju. Takšni primeri se dajo dobro ozdraviti s operacijo, le da jo je treba izvršiti pravočasno.

Razušen kvas

Včasih preostane gospodinji košček kvasa, ki pozneje pozabi nanj. Čez nekaj časa postane suh in temen. Ali je sploh še za rabo? Škoda bi ga bilo vreči proč. Razušen kvas zdrobi v prah in ga v skodelici zmešaj s sladkorjem. Za vsakih 50 gramov kvasu dodaj pol male žličke sladkorja v prahu. Prav kmalu bo kvas zopet uporaben. Lahko dodaš tudi nekoliko mleka, da postane kvas bolj gladek, toda to nikakor ni nujno potrebno.

Jopica za malega Janezka

Za izdelavo potrebuješ 25 dkg volne. Jopica je narejena iz enega samega kosa. Začni na spodnjem robu hrbta. Nasnuj 90 petelj in pleti šestnajst vrst same desne na obeh straneh. Nato pleteš 40 vrst izmenoma eno desno petljo, eno levo. Za rokave nasnuješ na vsakem koncu 52 petelj in pleteš vseh 19 petelj na obeh straneh same desne. Ko si naredila 17 vrst, posnemi srednjih dvajset petelj za odprtino pri vratu. Sedaj nadaljuj vsak del posebej. Za odprtino pri vratu posnemi v naslednjih štirih vrstah po eno petljo. V naslednjih treh vrstah ni treba posnemati nobene petlje več. Pri nadaljnjih štirih vrstah nasnuješ znova one štiri petlje, katere si prej posnela, tako da imaš na vsaki

strani zopet 86 petelj. Pri desnem delu nasnuješ v naslednji vrsti pri vratu 16 petelj, na levem delu 10. Po šestih vrstah, katere si pletla še vedno same desne na obeh straneh, zaključiš onih 52 petelj, ki si jih na vsaki strani nasnu-šla za rokave. Sedaj pleteš zopet izmenoma eno desno, eno levo petljo. Onih šest petelj, ki jih imaš na desnem delu več, pleti še nadalje same desne. Na rob, ki ti tako nastane, boš prišla pozneje gumbje. Po 18 vrstah oba dela zopet združiš; seveda moraš onih 6 petelj, ki si jih nasnu-šla za rob, sedaj posneti. Vse petlje, ki so ti ostale, nasnuj na eno samo pletilko in pleti še 22 vrst izmenoma eno petljo desno, eno levo. Nato pleteš še 16 vrst same desne in delo zaključiš.

Stranske žive in rokave sešiješ z leve strani. Na spodnjem robu rokavov nasnuješ 36 petelj in pleteš 15 vrst eno petljo desno, eno levo, izmenoma, nato zaključiš. Okrog vratu obkvač-kaš, pretakneš skozi luknjice, ki si jih skvač-kala, vrstico in na koncih pritrdiš volnene čopke.

Nasveti

Kava postane bolj okusna, če ji pridaš nekoliko kuhinjske soli.

Preveč slanim jedlom odtegneš sol, če pogrneš čez lonec priček in potreseš nanj pest moke. — Isto dosežeš, če daš v jed čisto gobico in jo čez nekaj časa od-transi.

Če se hočeš prepričati, iz kakšne tvarine je kakšno blago, odtrgaj od njega par nitk in jih zažgi. Pri volneni in svileni nitki se naredi gob- nato oglje v velikosti prosenega zrna, ki zadušil plamen. Konopna, lanena in bombaževa nitka pa hitro zgori.

DAJ MI SVOJE SRCE

(Dalje.)

Med imeni pa je neprestano omenjala onega duhovnika.

»Kdo je prav za prav ta gospod?« jo vpraša teta Ana. In iz Mickinega srca se je vsul cel val pohvale.

»Dragi otrok,« je dejala teta Ana, »svetu-jem ti, da se temu duhovniku čim dalj izogneš.«

»Čemu?« vpraša Micka začudena.

»Dober duhovnik je apostol svojega naroda in opora Cerkve. Če tudi sam zgledno živi, pri- tegne tisoče in tisoče duš h Kristusu, slab du- hovnik pa tira duše v pogubo. Hudobnih jezikov ni sram, da sodijo večkrat le po videzu in se lotijo najboljšega človeka. Tudi vidva se preveč izpostavljata. Pomisli, če bi zaradi tebe izgubil dobro ime in vpliv, ki ga ima na ljudstvo. Oba sta še mlada, pazita tudi sama nase.«

Micka povesti glavo in se zamisli. Kmalu po- gleda teto z istim lahkomišelnim pogledom, kot nekdaj, ko ji je rekla: »Hočem se poročiti!« in smelo nadaljuje: »To je najboljši človek, ki sem ga kdaj srečala, le pravega poklica si ni izbral. Dober duhovnik ne bo nikoli, pač pa bi bil lah- ko dober katoličan.«

»Micka, za božjo voljo, ti vendar ne name- ravaš — — —?«

»Da, teta, nekaj časa bo ostal še v tej službi, ko bo napravil profesorski izpit, se bova pa po- ročila.«

»Kakšno govorjenje je to? Od kdaj ti je du- hovniški poklic navadna služba? Ali ne veš, da je posvečen katoliški duhovnik služabnik božji; dolžna si mu spoštovanje in se ga s posvetnimi mislimi niti dotakniti ne smeš. Pobožna hočeš biti, pa vidiš v duhovniku navadnega moškega. Duhovnika si upaš iztrgati Bogu in veri?«

»Vere mu zaradi tega ni treba opustiti!«

»Vidim, da ne poznaš niti temeljnih naukov svoje vere, ne osnovnih zapovedi pravnostnega življenja. Niti tega ne veš, da odpadli duhovnik izobči sam sebe iz Cerkve v trenutku, ko sklene neveljaven zakon. Kaj pa, če se mu bo oglašila vest in se bo zavedel svoje zmote? Ali res ho- češ uničiti dvoje življenj in zapeljati Kristusovega apostola, da bo zavrgel Njega zaradi čutne zem- ske ljubezni, samo zato, da boš veljala pred sve- tom kot poročena žena. Nesrečnica, koga misliš ogoljufati s svojo pobožnostjo, sebe, ljudi ali Boga?«

Ob tej strašni obsodbi se je Mickin ponos zrušil. Teti je padla okoli vratu in zaihtela:

»Kako sem nesrečnica!«

»Svoje nesrečo si sama kriva,« jo strogo za- vrne teta. »Zakaj hočeš nekaj izsiliti? Ponižaj se in prepusti svoje življenje božji previdnosti. Za- kaj se ne ukloniš božji volji?«

Nov, čist rod

Magda je povabila Štefko, naj jo obišče. Rada bi ji bila povrnila ljubko pozornost, s katero jo je Štefka že večkrat v mestu spre- jela. Želela je tudi, da bi prijateljska videla njen prijazen dom in ljubkega otročka.

Nebeški poslanček, ki ga je Magda ob zad- njem obisku pri Štefki pričakovala z veseljem in skrbno negotovostjo, je bil že nekaj me- secev v hiši.

»Zdi se mi, da moja tedanja sreča ni bila nič, v primeri s sedanjo,« je pripovedovala Magda Štefki. Od časa do časa je vzela otro- čička v naročje in ga gledala z izrazom ne- dopovedljive sreče. Ko jo je Štefka opazo- vala, se ji je zazdelo, da se malokateremu umetniku posreči zadeti na sliki vso globino in lepoto materinih oči.

»Mogoče vidiš matere v očeh svojih otrok odsvit večne sreče, ki je ne more dojeti no- bena človeška domišljija...« je premišljevala Štefka. Ni pa slutila, da tudi njo hrepenenje po največji zemeljski sreči ožarja s posebno lepoto.

»Ali se res nič ne bojiš, če bi ti Bog po- slal novega otročka?« vpraša Štefka Magdo. »Ali te ni strah, če bi vnovič morala presta- tiati muke ob rojstvu?«

(Konec prih.)

NAŠI VELIKI MOŽJE

Jurij Japelj

Rodil se je Jurij Japelj 11. aprila 1744. leta v Kamniku. Prvi učitelj mu je bil znameniti tulinjski župnik Frančišek Miha Paglovec, ki je znan po svojih lepih verskih pesmih, po svojem katekizmu z naslovom »Zvesti Tovariš in prevodu Tomaža Kempensarja bukvec (Hoja za Kristusa)«. Tem knjigam je pridal kratek pouk o čitanju, nekakšen abecednik pod naslovom »Tabla teh puštabov inu viža se naučiti Krajnsku ali Slovensko bratje. Iz teh knjig so se ljudje po kmetih učili čitati knjige, ne da bi hodili v šole. Paglovec je v svoji vni za slovenski jezik v svojem župnišču odprl šolo, kjer je poučeval s svojim kaplanom. Državnih bol takrat še ni bilo. Da so mogli tudi iz oddaljenih krajev učenec obiskovati njegovo učilnico, je sprejel po šest dečkov k sebi na stanovanje, nekaj jih je imel kaplan, drugi so stanovali po zasebnih hišah. Paglovec je pošiljal starejše svoje gojence tudi po vaseh, da so učili druge čitati in pisati.

Pri tem znamenitem možu je Jurij Japelj dobil prvo izobrazbo in je tudi na njegovo priporočilo odšel na jezuitsko gimnazijo v Ljubljani, ki jo je z uspehom dovršil. Nadarjenega Japljia je njegov sošolec Ziga pl. Hohenwart uvedel v mnoge premožne in ugledne rodbine za domačega učitelja.

Na Herbersteinovo pobudo je Japelj napisal in izdal l. 1779. »Ta veliki katekismus z prašanjimi inu odgovorimi. Ko je dovršil to delo, ga je Herberstein imenoval za ravnatelja Schillingove ustanove pri župnijski sv. Petra v Ljubljani. Ivan Schilling je bil posvetil vse svoje ogromno premoženje šempeterski fari in omogočil ustanovitve novih far; tako so ustanovili 1787. leta faro pri Devici Mariji v Polju, na Javoru, v Rudniku in na Ježici pri Ljubljani. Prej so vse te fare spadale h Sv. Petru. Japelj je bil obenem imenoval za konsistorialnega svetnika. Škof Herberstein mu je zato odkazal novo službo, da bi se Japelj tem uspešneje mogel posvetiti slovstvenemu delu. Takrat se je namreč obnovila »Academia operosorum« (Akademija delavnih mož), ki je pred približno šestdesetimi leti prenehala delovati. Prej je delovala bolj na latinsko-italijanski podlagi, zdaj pa je na slovenski. Njeni ustanovitelji so bili oče Marko Pohlin, Jurij Japelj, Blaž Kumerdej in grof Edling. Leta 1781. je postal predsednik »Akademije« Ziga baron Gusič, tajnik Japelj, Edling pa vrhovni voditelj. »Akademija« pa žal ni uspela, ker so posamezne odločilne osebe bile preračunljivega mišljenja. Gusič bi bil rad vse potujili, čemur ni mogel pritrčiti Japelj; grof Edling pa je bil skričen nasprotnik samostanom, torej tudi Pohlinu. Kljub tem razmeram je Japelj marljivo izvrševal svoje delo in je izdal 1748. leta »Cerkvene pesmi, Litanijske inu Molitve per Božji službi ter dve leti nato »Zbrane molitve«, ki jim je dodal »Perstavik enih Kranjskih pejsme«.

Slovenska duhovščina je že dolgo časa zelo pogrščala sv. pisma v materinskem jeziku. Prvi je sv. pismo v celoti prestavil na slovenski jezik luteran Dalmatin l. 1584. Ko pa je katolicizem zmagal, je bila knjiga kot krivoverska prepovedana. Toda Dalmatinovo sv. pismo se je kmalu popolnoma razgubilo, da je bila potreba po novem prevodu vedno večja in večja. Posamezniki so se že prej trudili Slovencem privediti nov prevod sv. pisma, a zaman. Kasaverij Vorene, pater iz reda bosonogih avguštincev, je bil baže že v začetku 18. stoletja poslovenil vse sveto pismo z naslovom: »Celu Svetu Pismu Noviga inu stariga Testamenta«. Rokopis je obsegal šest debelih in velikih knjig. Tudi Kastelevec (1623-1638) prevodi so ostali v rokopisu. Pohlinov prevod je dobil še dovoljenje za tisk, vendar ni šel v tiskarno. Škof Herberstein je poveril prevod celotnega svetega pisma Juriju Japljia.

Japelj se je z veliko vniem lotil prevajanja. Pomagal mu je prijatelj Blaž Kumerdej. V preglednem odboru pa so bili: dr. Gregorij Zupan, škofijski notar; dr. Jakob Sorčan, profesor sv. pisma in vzhodnih jezikov, Frančišek Paradiso, takrat knjižničar v Ljubljani; Sebastijan Zupan,

stolni zakristan, ter frančiškana Jordan Cerar in Anton Jevnikar. Ti presojevalci so se shajali po štirikrat na teden v škofovem dvorcu ter popravljali in pilili prevod.

Ravno sto let po Dalmatinovem prevodu je izšel l. 1784. prvi zvezek novega sv. pisma v Egerjevi tiskarni z naslovom: »Svetu pismu noviga Testamenta«, ki je vseboval evangelije in apostolska dela. Celotno sv. pismo je potem izhajalo v posameznih zvezkih do leta 1802, ko je izšel 7. zvezek starega zakona, s knjigami prerokov Baruha, Ezehiela in Daniela. Japelj je prevedel novi zakon, od starega zakona pa Mozesove knjige in knjigo sodnikov. Ostale knjige starega zakona so prevedli Braj, Traven, Ribar, Škrinjar in Wolf.

S prevodom sv. pisma si je Japelj pridobil veliko zaslugo za slovenski narod in postavil si je nesmrtni spomenik v zgodovini slovenskega slovstva. Japeljevo delo pa ni našlo med vsemi tedanjimi krogi razumevanja. Nekateri so menili, da knjiga ni primerna za ljudstvo, ker ni imel prevod predpisane cerkvene razlage.

Leta 1787. je umrl knjezoškof Herberstein. Japeljev veliki podpornik. Japelj je po njegovi smrti odšel za župnika in dekana na novostanovljeno župnjo na Ježici ob Savi. Rad je šel na novo službeno mesto, ker se je »Akademija« razšla, njegov prijatelj in sodelavec Blaž Kumerdej pa je bil premeščen v Celje za okrajnega školskega nadzornika. Japelj je izdal v tem času »Liste in evangelije na vse nedelje in praznike čez lejtuc«, ki jim je dodal še nekoliko pesmi ter »Mali katekizem«.

Na Ježici je imel mnogo drugega posla; župnišča ni bilo, šole tudi ne. Zato je začel Japelj s mladostnim navdženjem poučevati mladino. Sedel je tudi večjo župnijsko cerkev, zasadi okrog župnišča sadovnjak. Na Ježici je napisal tudi dva zvezka pridig z naslovom: »Pridige za vse Nedele skuzi lejtuc 1794«.

Leta 1795. je dobil župnjo v Naklem na Gorenjskem, kjer mu je bil izvršen duhovni pomočnik Jožef Uličar; tudi tukaj je gojil sadjerejo in župljane vnelal znanju. Na tem mirnem službenem mestu je pripravil za tisk zadnjo knjigo starega zakona.

Iz Naklega je odšel Japelj za stolnega kanonika v Celovec, kjer je škof grof Salm Raifer-schneidtz zbiral okrog sebe učenjake kot n. pr. Jožefa viteza Cerbaglio, rimskega akademika, opata Matijo Halla. Tu je dobil Japelj med tovariši v zboru kanonikov svojega bliskega sošolca Zigo Hohenwartha. S temi učenjaki se je Japelj posvetil gojenju raznih učenosti in lepih umetnosti. Zlagal je latinske in slovenske pesmi. Prevajal je v slovensko pesništvo Mendelsohna, Gilberta, Kleista, Hagedorna ter je priredil za slovensko občinstvo Metastazijevo spevoigr »Artakserkses« (ime perzijskega kralja iz starega veka). Vse te stvari pa so ostale v rokopisu. Izdal je le dve pesmi »Prestavljanje ene latinske Pejsmi Imenovanje: Ribiči tih ludie l. 1803. in pozdravno pesem cesarju Francu 1807. leta. Od vseh njegovih pesmi so se mu najbolj posrečile cerkvene, ki se še danes pojejo.

Napisal je tudi dve obširni slovenski slovnici, ki pa sta ostali v rokopisu.

Ker je neumorno deloval na vseh področjih prosvete, ga je vlada imenovala za deželnega školskega nadzornika in prosvetnega poročevalca.

Tik pred smrtjo, na dan, ko ga je zadela kap (11. okt. 1807. l.), mu je došel odlok o imenovanju za tržaškega škofa.

Japelj je bil med najodličnejšimi pisatelji svoje dobe. Bistri razum in široka uvidnost mu nista dopuščala, da bi se vdal Pohlinovim nazorom, da bi sam koval in oblikoval besede; takal je novih besedi med preprostimi ljudstvom, rabil pa je še vedno dosti tujk. Vedno se je trudil »slovenski jezik čeden napraviti«. Zato so se njegove knjige zelo prikupile Slovencem. Katekizem je bil trikrat ponatisnjen, pesmarica enkrat, liste in evangeliji dvakrat. S Kumerdejem je hotel sklicati kongres domačih učenjakov, pa mu je prezgodnja smrt preprečila. Tudi kot duhovni pastir si je Japelj

Pot skozi stoletja

Papež sprave

Izvolitev kardinala Rattija po smrti Benedikta XV., je bila za vse veliko presenečenje. Začel je zelo pozno delovati v javnosti in je zato bil le malo znan. Odkar je končal študije pa do leta 1918. je bil knjižničar v Ambrozijanski knjižnici v Milanu ter v Vatikanski knjižnici v Rimu. Bilo mu je že preko 60 let, ko je postal papežev zastopnik na Poljskem in škof v Milanu. Marsikdo se je vpraševal, kakšen bo novi papež. Ali pozna svet? Ali bo znal stvarno presojati vsak položaj? Ali bo ta papež mož odločne volje in neumornega dela, kakršnega je čas zahteval? Poznejši dogodki so pokazali, da je novi papež kos svojim nalogam in to preko vsakega pričakovanja. Presenečeni so bili celo tisti, ki so Pija XI. poznali, še preden je postal papež. Dokazal je, da pozna svet mnogo bolje kot mnogi njegovi sodobniki. Bil je delaven in odločen kakor mlado. Delal je neumorno tudi zadnja leta, kljub visoki starosti in boleznim. Umrl je sredi dela in boja, kakor pravi vojskovodja.

Eno izmed najvažnejših dejanj njegovega vladanja je bil sporazum, podpisan 11. febr. v Lateranski palači, ki je dokončno uredil spor med Vatikanom in italijansko državo, ki je trajal od leta 1870. S to pogodbo je Pij XI. dokončno uredil vprašanje svetle vladavine papežev oziroma Cerkve. Četudi je priznal Italiji posest, katere je prej bila cerkevna, je vendar ohranil neodvisnost Vatikana. Čeprav je ozemlje, ki ga je ohranil, majhno, ugled Vatikana s tem nič ni izgubil. Lahko smemo trditi, da je sedaj še večji, kakor je bil kdajkoli.

Toda tudi na drugih poljih se je Pij XI. odlikoval s svojim modrim in neumornim udeleževanjem. S posebno gorečnostjo se je zanimal in trudil za apostolat. Katoliška akcija in misijoni so bili njegova največja skrb. Saj so ga povsod imenovali papeža Katoliške akcije. V številnih svojih nagovorih in pismih je poudarjal potrebo sodelovanja laikov pri delu cerkvene hierarhije. Prav tako se je z vso vniem trudil za razcvet misijonov, predvsem za vzgojo domačinskih duhovnikov in za vpostavitve hierarhije, ki naj bi jo v posameznih pokrajinah tvorili domačini.

Kakor je vsa prejšnja svoja leta posvetil znanosti, tako je tudi sedaj podpiral znanstvenike, se zanimal za vsa nova odkritja in za pridobitve znanosti. Številne znanstvene ustanove v Vatikanu in drugod so njegovo delo ali sad njegovih pobud. Preuredil je galerijo slik v Vatikanu, povečal Vatikansko knjižnico, ustanovil Akademijo znanosti. Zavod krščanske arheologije in še mnoge druge ustanove so j njegovega dela.

Ves čas vlade Pija XI. je svet bil v krizi, in sicer v gospodarski in politični. Papežev program z ozirom na ta položaj je najlažje razviden že iz njegovega gesla: »Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem«. Nobene prilike ni zamudil, da bi mogel pomiriti razburjene duhove. Trudil se je, da bi narodom pokazal vzroke vsega zla, ki jih teži, in pot, po kateri bi bilo mogoče zadanje stanje izboljšati. V svojih številnih okrožnicah je poudaril temelje krščanstva z ozirom na družino, na vzgojo otrok, na gospodarstvo in na socialno vprašanje. Posebno pomembna je okrožnica »Quadragesimo anno«, katero je izdal ob 40-letnici okrožnice Leona XIII. »Rerum novarum«. Noben trud mu ni bil prevelik, nobena naloga pretežka, samo da bi mogel narodom ohraniti mir in ga še utrditi. Da bi ta cilj dosegel, je večkrat daroval Bogu svoje življenje.

Ko je izdihnil, je za njim žaloval ves svet. Najbrž niso nobenega drugega papeža sprejemali na njegovi zadnji poti tako soglasni slavospevi vseh narodov sveta. Zdelo se je, kot da bi se svet zavedal, da je s Pijem XI. izgubil eno izmed najtrdnjših jamstev za svojo ravnotežje. In vendar Pij XI. nikdar ni klonil pred nikomer in je vsakemu naravnost povedal resnico, kadar je smatral za potrebno in koristno za blagor njegovih sinov. Toda nikdar se ni boril za svoje materialne koristi: vedno je imel pred očmi le čast božjo in naštev duš.

znal povsod pridobiti zaupanje in ljubezen faranov. Kot pripoveduje sodobni življenjepisec, je bil njegov odhod od fare »vselej pogrebu podoben, solze zapuščeni so sprejemale njegovo pot...«

DIMNIKAR

C. Invernizio:

ZA NAŠE MLAJŠE

»Dimnikar! Dimnikar! Saj ograbim, boren in lačen na cesti prezebam; majhen zapustil sem hišico drago, kjer sem bil rojen, in mamico blago, pa se ko ptiček odseli na tuje, da kakšen novčič mi pade v roke; ves dan pohajam in glas se moj tuje naokrog: Dimnikar! Dimnikar gre!»

I.

Smo v eni izmed starih okajenih koč, ki žepe razstresene po gorskem poboju. Ta vas je v zgornji Savoji. Očarljiva v poletni dobi, polna neskončne žalosti pozimi, združuje eno izmed človeških bivalit, katerih blani ne poznajo od življenja ničesar drugega ko zgolj živalske potrebe, životarijo v molku in v vzdihom umirajo, ne da bi pustili kakšno sled za seboj.

Za otroke, ki morda tega ne vedo, naj povemo, da je Savoja višinska pokrajina med Švico, Piemontom in Francijo, zaprta od Grainskih in Cozijskih Alp, ki jo napajata reki Isara in Arva. Bila je zibelka italijanske vladarske hiše, katere dedbo pa je bil Adalbert, markiz Ivrejski, grof turinski.

Iz Savoje prihajajo vsako leto, predvsem v Piemont, trume dimnikarjev, katere pa se danes pogosto imenujejo drugi ob drugem za hrupavo mizo moški in ženska, obrnjena s hrbitoma proti ognjiku, na katerem je prasketaje gorlo proti.

Prav tako prihajajo iz Savoje v Italijo in se odpravljajo tudi v inozemstvo mali muzikanti z lajnami in izturjenimi svizli, ki delajo veselje otrokom in so neločljivi tovariši onih siromašnih klatečev v sredi in nesreči.

V koči, ki smo jo zgoraj omenili, sta sedela neko oktrobrsko popoldne drug ob drugem za hrupavo mizo moški in ženska, obrnjena s hrbitoma proti ognjiku, na katerem je prasketaje gorlo proti.

Moški, tip močnega in žrtega gorjanca, nizek in širok, s debelo glavo, dolgimi rokami in brado, poraslo s gostimi in ostrimi kociami; imel je majhne in zelo primaknjene oči, s lokavim, živahnim izrazom, ki mu je privihani nos dodajal malone značaj malopridneža.

Na sebi je imel značilno dimnikarsko obleko in na prsi so mu viseli roglič rdeče rute, ki jo je imel ovito okoli vratu.

Roke je držal v lepih suknjicah, a krzneno kučmo je bil položil na mizo.

Ženska je bila še mlada; groba, značilna planska obleka je dajala nekakšno ljubkost njeni drobni, a dobro izoblikovani postavi. Čepica ji je kakor okvir obdajala suhi obraz, osvetljen od velikih sinjih oči, ki so bile v tistem hipu polne solza.

»Beli, beli, mamica Kabel, ni treba tako obupavati! Je dojal možakar in krepko skomignil s rameni. »Kaj naj bi počeli s Plezačkom doma vsi rimo? Fant je zdaj v takih letih, da si lahko sam služi kruh.«

»Če bi ostal doma, mojster Petron, bi izrezoval pištice, puščice za livanke, izdeloval kuhaličnice in mi pomagaj vesati metle, kakor je delal njegov ubogi oče, ki bodi v nebesih v slavi bodi.«

»To je delo za ženske in morete ga z Grilino pomočjo opravljati sami. Plezaček mora zaslužiti mnogo več in se hkrati izobraževati. Vsekakor, mamica Kabel, bi me morali že poznati! Saj nisem nikakršen volkodlak, ki žre otroke, noben silovit, preoblečen medved! Otrokom, ki so mi izročeni, se prav dobro godi: kakor da so moji, ravnaj s njimi, jesti jim dam, kolikor bodo jeja, nikoli jih ne preteparam... Odložite se torej, ker se mi mudi.«

»Kdaj odidete, mojster Petron?«

»Prihodnji teden, nočem čakati, da bi zapel sneg.«

»Pa dobro, imela bom dovolj časa, da se premislim!«

»Nikakor ne; pogodbo je treba skleniti takoj, ali pa je sploh ne bo. Hitro: da ali ne?«

Gorjanka se je še obotavljala. Zdal je možakar potegnil iz desnega žepa pest srebrnega denarja in ga vrget na mizo.

»Tu imate nadav, mamica Kabel. Če ta sam zadostuje, da se bosta lahko z Grilko vzdrževali vsi to dobo.«

Veselemu živketu srebra je kakor v odmev odgovoril vzklil dveh otrok, ki sta se prikazala, kakor da bi prišla iz podzemlja.

Prišla sta iz neke luknje. To je bil hlev, kjer je gorjanka redila kozo.

Otroka sta bila Plezaček in Grilka.

Plezaček je imel dvanajst let, a je bil tako majhne postave in tako droban, da mu jih je bilo mogoče prisoditi komaj polovico. Toda imel je zelo razvit, razumen obraz, ki so ga oživilje velike oči, sinje nalik materinim. Imel je zdravo barvo in očarljiv nasmeh. Bil je tako vitez in spreten, da se noben otrok ni mogel z njim kosati; celo svojo kozo je prekašal v plezanju, ko sta se skupaj vzpenjala po stenah in nikoli ni prišel v nevarnost, da bi strmoglavil v prepad.

Od tod priimek Plezaček, kakor so ga zdaj vsi klicali, pozabivši njegovo pravo ime Lojzek.

Grilka je imela osem let: bila je temna kakor njen oče, ki ji je bil prejšnje leto umrl pod snežnim plazom; imela je globoko črne oči in lase. Izkazovala se je že tako preudarno, ko je pomagala materi v gospodinjinskih zadevah, da se ji je na vsi moč prilgel vzdevek, s katerim

so jo klicali, da si je bilo njeno pravo ime Ninica. Toda to naše dekletce je bilo zares pravi pristni ognjiščni žreček!

»Oh, koliko krasnega denarja, mamica!« sta vzklila otroka in zamaknjeno gledala denar, ki ga še svoj živ dan nista videla v tolikšni množini. »In je ves za nas?«

»Je,« je odvrnila uboga ženica, »toda ko bi vedela, za kakšno cenlo!«

»Proč, ne strahite ju zdaj! Je zabradal možakar: in potegnil dečka med kolena: »Zaslutil boš dvakrat toliko in še mnogo več, če pojdeš s menoj,« je dodal. »Imel boš tudi cel tucat tovaršev, med katere je že vpisan tvoji prijatelj Balin.«

Plezaček je izbulil svoje velike sinje oči. »Kam pa nas poredete?« je vprašal.

»V Turin. Videl boš, kakšno lepo mesto! Koliko trgov, koliko spomenikov, pa kakšni čudoviti oboki!«

Plezaček so se zasvetile oči.

»Mamica, dovolj mi, da grem, kako bo to zabavno!«

»Bedak!« ga je prekinila sestra, »ne gre za to, da bi se zabaval, marveč za to, da bi delal: saj se ne boš mogel veseliti vseh teh lepih stvari, ko se boš moral ves dan vzpenjati po

temnih dimnikih in ne boš nič drugega, ko boren dimnikar.«

»No, ali je nemara to obrt, ki jo je treba prezirati?« je izbruhnil mojster Petron. »In kaj, kaj naj bi počel, zakopa v snegu? V mestu pa, čeprav bo imel svoje delovne ure, bo imel tudi ure za zabavo. Boš videl, Plezaček, koliko pustnih šmboš! Videl in kakšno veselje bo v pustnem času! Tvoja vrela za saje se bo spremenila v vrečo s konfeti, slaščicami in vsakovrstnimi dobrinami.«

Dečko je zamaknjeno poslušal. »Slišiš, mamica?« je rekel in plosnil z ročicama. »In vse bom poslal tebi in Grilki.«

»Zakaj ne vzamete s seboj tudi mene?« je vprašala deklica, v kateri je ob tako lepem pogledu v bodočnost vstala želja, da bi sledila veseli usodi svojega brata.

»Zato, ker morajo biti deklice doma, da delajo družbo mamici,« je odgovoril mojster Petron. »Nočemo imeti žensk, ki bi nam bile le v napoto. Zato, draga Grilka, boš ostala doma ter tolažila mamico.«

»Po tem takem je torej le res, Plezaček? Da-leš od nas odideš?« je vprašala gorjanka, s težavo združujoč ihtenje, ko je mislila na tisočere nevarnosti, ki jim bo daleč od nje izpostavljen njen dragi dečko.

Deček se je vrget materi v objem, in božajoč ljubljeno obraz, zalit s solzami, je izpregovoril s silno nežnim glasom:

»Ne jokaj, mamica! Saj bom ostal zdoma samo nekaj mesecev in ne bom sam. Ob svoji vrnitvi ti bom prinesel toliko denarja, da te bom kar obogatil! Tako bo mogla moja mamica vsak dan pristaviti lonec k ognju. Pogum, smeji se, mamica, in reci, da si zadovoljna.«

»Oh! Zakaj se rodimo siromašni?« je vzdihnila ženska in si obrisala solze.

»Če bom delal, mamica, nas ne bo več ganjala beda,« je dostavil z drznim smehom Plezaček. »Ko se bom vrnil, ti prinesem lepo obleko, čudovito čepico, in tudi Grilka bo dobila lepih darov, če bo pridna. Povej mi, sestra, kaj hočeš, da ti prinesem iz Turina?« je vprašal in z nekakšno poredno imenitostjo obrnil proti deklici, ki ga je z odprtimi ustji poslušala.

»Rada bi imela majhen okvir, kakor ga ima Ivanka,« je odvrnila.

»Dobila ga boš!« je obljubil mojster Petron. »Torej, vse dogovorjeno? Vzemite nadav, mamica Kabel, in podpišite tole!«

Položil je prednjo polo papirja in potegnil iz suknjiča tintnik in pero. Gorjanka je razumela, da ji nič ne pomaga upirati se; Plezaček je bil videti tako zadovoljen in denar na mizi je bil velik skušnjava zaradi skrajne sile, v kateri je reva živela.

S tresoč se roko je začrtala na papirju nekakšen klinopis, ki naj bi pomenil njeno ime, katerega pa ne bi bil nihče mogel razvozlati. Mojster Petron je bil zadovoljen. Skrbno je spravil polo, vstal, pobral kučmo in rekel:

»Po tem takem smo se pobotali: v torek prihodnji teden zjutraj ob sedmih se snidemo pri sinjem križu: to je mesto sestanka in upam, da ne bomo nikogar pogrešali. Medtem imate dovolj časa, da mu pripravite kakšno oblekico in culo perila. Nikakršnih nepotrebnih stvari: eno srajco, par spodnjih hlašt, dva para nogavic, pa kakšen žepni robc. Ničesar drugega. Ste razumeli?«

»Sem. Ničesar ne bo manjkalo.«

»Na svidenje.«

Mojster Petron si je potisnil kučmo na glavo in odšel iz koč, ne da bi se bil še obrnil.

Mati Kabel je pobrala denar ter ga skрила v volneno nogavico v slamnjači.

Nato je vzdihujoč sedla nazaj. Oh, ko bi ji Bog ne bil vzel moča, ne bi nikoli dovolila svojemu sinčku, da bi se ločil od nje! Toda v tej bedi!

Mojster Petron ni bil slab človek, to je vedela tudi ona, in govorilo se je, da je prav dobro skrbel za dečka, ki jih je jemal s seboj. Vendar je vsako leto odhajal s celim tucatom ali pa še z več dečki in se pogosto vračal samo s polovico.

(Nadaljevanje prih.)

Vsem sotrudnikom!

Sotrudnike »Gospodarja in gospodinjec« prosimo, da nam pošljejo svoje prispevke vsak teden do četrtega.

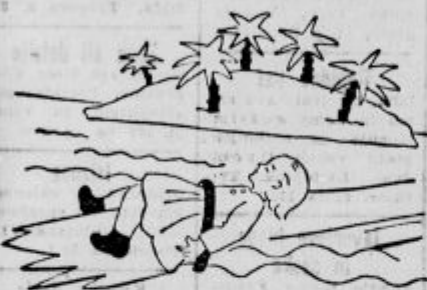
Tonka, mala robinzonka

(Dalje.)

Kraljestvo brez kralja pozdravlja novo kraljično.

Na zlatem pesku so se pisani valčki igrali slepe miši z okroglimi kamenčki.

Obrežje je bilo zapuščeno in morje mirno. Ni bilo otrok, ki bi se bili po njem prekucevali in penili valove, se podili po toplem pesku in prelivali vodo iz keblíc v sko-

pane jamice. Kakor zeleni kuščarji so se morski valčki počasi poganjali proti obrežju, počivali za hip in se nato zopet počasi razgubili v širo morje. Le žgoče sonce jih je zlatilo in se poigravalo v zelenih vejah visokih palm. Ves griček ob obrežju je bil porasel z njimi in težki rjavi kokosovi orehi so se pozibavali na njih, kadar je veter zapihal preko griča.

Ta dežela je bila otok, zapuščen otok sredi širnega morja. Na njem ni bilo ljudi, le živali so se sprehajale in gospodarile po njem. Bile so krofke in bilo jih je veliko. Niso poznale sovražstva med seboj, niso se preganjale in pobijale druga druge. Zlobe in gorja na tem otoku ni bilo.

Na tem otoku se je nekega dne izkrcala majhna deklica, ki je priplula sem brez ladje in brez barke. Ta mala deklica je naša Tonka.

Valovi so Tonko premetavali kot mrtev zavojček zdaj sem zdaj tja. Ni imela več poguma, da bi se še mogla obdržati na svojem drog, zato se je privezala s pasom nani, da ne bi zdrknila v vodo. Bila je trudna, naslonila je glavico na trdo leseno zglatje in zaspa.

Vso noč so jo nosili morski valovi v svojem naročju in jo pozibavali. Daleč so pluli z njo, proti obrežju so hiteli s svojim lahkim bremenom in proti jutru so jo kot drobno igračko vrgli v topli pesek na obrežju otoka. Zbudila se je, si pomela oči in se začudila: »Kje neki sem?«

V toplim pesku ji je bilo dobro. Veselo se je zasmejala. Zdaj se ni več bala. Kaj neki bi se bala, saj je zopet na zemlji, nič več ne plava sama po širokem morju, zdaj bo zopet vse dobro. Urno se je odvezala od droga, skočila pokonci in se razgledala okoli sebe.

Ali ni tam daleč, na nasprotnem obrežju otoka, majhna ladjica? Seveda je, kako bi ne bila, saj je ne varajo oči. Ladjica je in v njej sedila očka in mamica in se ozirala po svoji Tonki. Zdaj zdaj bosta prišla za vesla in zaplavala z ladjico naravnost sem k svoji Tonki. Tudi onadva sta rešena, seveda sta, kako bi ne bila, ko pa sta njen očka in njena mamica.

Toda ladjica tam v daljavi se še vedno ne zgane. Kaj pa, če je očka in mamica ne vidita? Deklica, ki ima šele šest let, je nekaj tako majhnega kot nič sredi teh velikih razdalj. In če jima maha s svojim krilcem, tega še vidita ne. Saj je to prav toliko kot če bi muha razpela in zaprla svoja krilca.

»Kar brž,« si je govorila Tonka, »v bližnjo vas moram na pošto. Na vse strani bodo brzojavili, da najdejo moje starše. Povedali jim bodo, kje sem in skoraj bodo pri meni.«

Revical Ni vedela, da je sama sredi zapuščenega otoka.

Urno je splezala na bližnje drevo in se ozirala naokrog. Pa naj je še tako napenjala oči, nikjer ni videla ne strehe, ne zvonika, ne bele ceste.

Malce se je prestrašila, obsedela na veji in razmišljala: »Dežele ne poznam. Zgubila bi se, če bi iskala sama vas ali mesto, ko pa ni nikjer nobene poti. Toda če hodim kar naprej po obrežju, bom že prišla do kakega pristanišča.«

Splezala je z drevesa in se podala na pot. Spočetka so ji bile noge nekoliko trde, ker so ji ponoči otrple, ko je ležala privezana na trdem drog. Kmalu pa se je razgibalala, stopala urno po vročem pesku, poskakovala zdaj sem, zdaj tja in se sama vase smehljala.

Sonce je žarko sijalo. Komaj se je zavedela, že se ji je posušila obleka, ki je bila zjutraj od nočne vožnje še vsa mokra in zdaj ji posleja že vroče.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Berač Zorze

Otroci so imeli praznik, kadar je prišel Zorze v vas. Škoda, da ni prihajal večkrat. Posebno Mirko se ga je veselil.

Mirko nam je poveljeval. Kadar smo slišali, da Zorze prepeva proti vasi, smo se otroci zbrali »pri špini« ali pa pri cerkvi. Pripravili smo načrt, kako ga bomo spremljali po vasi in kako se bomo branili, če bi nas napadel.

Zorzelov prihod v vas je bil navadno zmagozladen. Pred vasjo je zavriskal in nagonsko udaril ob trdo kraško pot s čevljem brez podplata. Če je bil slabe volje, je takoj nastopil proti nam. Kamen — je bilo njegovo edino in najboljšo učinkovito orožje. Pa smo se tudi mi izkazali za Kraševce; skrili smo se za zid in Zorzelov kamen je padel — ob kamen.

Stopil je v vas. In mi za njim. Ko je najmanj pričakoval, smo ga »napadli«. Radi bi si osvojili njegov klobuk, katerega je znal zares mojstrsko oplesli z brinjem, z lisicvino in z nageljčki. Nageljne je najrajši ukraedel, če mu jih niso pustili vzeti. Mirko bi mu skoraj izlrgal klobuk. Pa ga je Zorze prehitro zapazil. Klobuk je sicer šel z glave — na tla. Če ne, ubogi Mirko! Zorze bi dal samega sebe za svoj klobuk. Ta njegova ljubosumnost je bila v najhujših položajih naša edina rešitev. Pozabil je na sovražnika in je jokaje pobral svojo »krono«. Medtem ko si je popravljaj svoj klobuk, smo se mi lahko nemoteno umaknili in se pripravili za nov naskok. Tudi od daleč nam je grozil s kamnom, pa smo vedeli, da zna Zorze slabo ciljati. Zato se ga nismo bali, dokler se nam ni približal. Mi smo se pa poskrili za zidove. Kako je kričal, ko ni več nikogar videl. Nato se je prepevač vrnil v vas. Šel je od hiše do hiše. Ni prosjačil, ampak je pel lepe stare pesmi. In koliko jih je znal! Najrajši je po navljel:

»Marija rož'ce brala,
te zlate nageljne...«

Ce mu niso ljudje ničesar dali, se je zelo ujezil. Tudi skregal se je z družino. Tedaj smo mi dobili močnega zaveznika — hišnega psa. Zorze je ostal sam in trenutno podlegel. Kljub vsem našim zmagam je vseeno prepeval in prihajal v vas.

Škoda, da je lansko zimo zmrznil.

Berto.

Že stari Egipčani so znali delati umetne oči. Seveda pa so rabili za to zlato, srebro, baker ali slonovo kožo, kakaj v tistih časih stekla so niso poznali.

Že stari Rimljani so kadili. Na raznih krajih so našli v rimskih grobovih iz predkrščanske dobe pipe iz ilovice. Kaj so Rimljani kadili, pa seveda ne vemo. Najbrž konoplino listje, kakaj kakor vemo iz raznih zapiskov, so Rimljani videli stare Skite, ki so kadili konoplino listje.

Nagrajeni reševalci božične križanke

10 nagrad: vsaka nagrada obsega 12 knjig in sicer drugo polovico »Slovenčeve knjižnice«. Prva knjiga bo »Ovčar Markov«.

1. Jelenc Jože, dijak, Velike Lašče 100. 2. Pogačnik Ljudmila, Ljubljana, Detelova ul. 3. Urh Vinko, trg. pomočnik, Borovnica št. 53. 4. Ramovš Nadica, Ljubljana, Florijanska 10/1. 5. Petrovič Slavko, Col št. 28, prov. Gorizia. 6. Rant Vlasta, Sp. Šiška, Podjunska ulica 9. 7. Veršič Franc, Skrovnik 2, p. Tržišče na Dol. 8. Illov Franc, dijak, Seneberje 3, p. D. M. v Polju. 9. Pust A., Ljubljana VII., Medvedova 10. Benedičič Zofija, sopr. odvet. pripr., Novo mesto, Glavni trg 22.

10 nagrad: »Domoljub« za celo leto zastoj dobe:

1. Jančar Anton, III. t. t. sekcija, Ljubljana. 2. Premur Ciril, pri druž. Berioši, Via U. Foscolo 16, Gorizia. 3. Vrhnjak Zofij, petošolka, D. M. v Polju 52. 4. Grčar Mihael, kletar Nabavljalske zadruge drž. žel. usl., stanujoč v Bernikerjevi ulici 13, p. Meste-Ljubljana. 5. Pirc Ana, vdova po ož. n. v. p. Vrhnik, Tržaška c. 30. 6. Hren Stanislav, dijak, Prigorica 11, p. Dolenja vas pri Ribnici. 7. Hrovatin Milena, Ljubljana, Resljeva 26. 8. Rupnik Jože, Sallova 18, p. Montenegro d'Istria, prov. Gorizia. 9. Vrtar Alojzij, Petrova vas 24, p. Črnomelj. 10. Železnikar Iva, akad., Ljubljana, Gradišče 4.

10 nagrad: »Domoljub« za pol leta zastoj dobe:

1. Poženel Anton, dijak, Dol. Logatec 58. 2. Kisovec Jožef, kolarski mojster, Rakovnik 11, p. St. Rupert na Dol. 3. Velikanje Antonija, Ljubljana, Levičnikova 16. 4. Kukavica Jakob, D. M. v Polju 150. 5. Vidmar Miha, klobučarski pom. pri Berniku, Sp. Šiška, Celovška c. 47. 6. Novina Božidar, Novo mesto, Štemburjeva 3. 7. Vadnjal Ivan, S. Michele di Senosecchia 3, p. Crastie di Postumia, prov. Trieste. 8. Malgaj Franjo, Ljubljana, Opekarska 17. 9. Vavpotič Karel, dijak, Ljubljana, Vipavska 8. 10. Istenič Ivan, Rovte nad Logatcem 28.

20 nagrad: »Bogoljub« za celo leto zastoj dobe:

1. Filipič Marija, posestnica, Praproče 12, p. Žužemberk. 2. Dolinar Bronka, Ljubljana, Zaloška 13. 3. Vukšinič Mimi, Božakovo 3, p. Metlika. 4. Salezjanski zavod, Rakovnik, Ljubljana 8. 5. Molik Ivan, dijak, Dol. Logatec 108. 6. Brule Franc, dijak, Gor. Kronovo 6, p. St. Peter pri Novem mestu. 7. Kristan Srečko, šolski referent, Vič, Predjamska 72. 8. Martinčič Anica, Dolenja vas 53, p. Cerknica. 9. Plos Anton, posestnik, Zimariče 6, p. Sodražica. 10. Krolfič Ivan, nočni čuvaj v Tobačni tovarni, Kozarje 95, p. Dobrova pri Ljubljani. 11. Sterle Franc, Stajce 4, p. Ig. 12. De Cecco Karolina, pri g. dr. Valentinič, Poljanska 15, soopa. Vil. Ljubljana. 13. Cerin Katarina, Ješica 52. 14. Gabričič Franc, Spod. Slivnica 36, p. Grosuplje. 15. Jarc Ivan, župan, Log. 46, p. Brezovica pri Ljubljani. 16. Kovčič Erik, Ljubljana, Mestni trg 8. 17. Juvornik Franc, Lude 59, p. Višnja gora-Zalana. 18. Mavec Francišek, dijak, Volarjev stradan 27, Ljubljana-Barje. 19. Frelj Vinčenco, Idriška 19, p. Gora d'Istria, prov. Gorizia. 20. Bitenc Jakob, Zavogljice 11, p. Dobrunje.

Preiskuten redni pralek

„Redin“ za prašiče

Pri malih prašičkih posestnicah Redin prašek hitro rasti, krepi kosti in jih varuje raznih bolezni. Večji prašiči pa se bodo hitro razvijali in dobiro prebavljajo. Zadoštuje že 1 za razteka za 1 prašiča ter stane 1 zav. L. 5,-, po pošti L. 9,-, 3 zav. po pošti L. 19,- 4 zav. po pošti L. 24,-. Mnogo zahtevalni pisem. Pazite: pravi Redin se dobi samo s gorjojo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1

Na delih pa zahtevate Redin pri Vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino. Naročniki iz Tržaške in Goriške province morajo poslati denar vnaprej.

Čitajte in širite »Domoljub«!

»Domoljub« stane 20 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«, naročnino, inserate in reklamacije pa upravo »Domoljub«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: št. 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za ljudsko tiskarno: Jože Kramarič.

Dopisi

Ljubljana. Te dni je v 89. letu svoje starosti umrla Cerne Marija, Poročena je bila z Janezom Črnetom iz St. Vida nad Ljubljano po domače »Tribčevim«, kateri je že po 12 letih skupnega zakonskega življenja umrl. V srečnem zakonu se jima je rodilo 8 otrok, od katerih sta še živi Mica in Manca, por. Stresen v Trnovem. Od sinov sta dva padla v svetovni vojni. Vse življenje je bila globoko verna in od začetka stalna naročnica »Domoljuba«, katerega je vedno rada prebirala. Pri faranah in znanih je bila zelo priljubljena, kar je pričel njen nad vse častni pogreb. Bodi ji zemljica lahka!

Slivovko, hruševce, pelinkovec in rum

si lahko prav poceni sami napravite. 1 steklenica naše umetne esence za napravo 5 litrov slivovke, hruševca, pelinkovca ali rumu stane L. 15,-, po pošti L. 21,-, 2 steklenici po pošti L. 36,-, 8 steklenice po pošti L. 51,-. Točna navodila na vsaki steklenici.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1

Dolenjske Toplice. Neki posestnik iz Podturna je kupil prašiča brez potrebnega dovoljenja pri nekem kmetu v hribih nad Mirno pečjo. Vse je šlo gladko in srečno je pripeljal prašiča na svoj dom, ga zaklal in pričel devati narazen. A ko še ni bil z delom povsem gotov, so se pojavili v hiti Kr. karabinjerji, ki so razneli za prepovedani zakol. Zapolnili vsoga prašiča in ga odpeljali v Toplice k mesarju, da bo delo dokončal. Tako dobi slano »Prevod«, meso pa se proda v Toplicah po maksimalnih cenah. Kupec, ki ni premožen, trpi občutno škodo, ker je plačal prašiča, ki je tehtal 111 kg po 31 lir, prodajalec pa se bo moral zagovarjati zaradi pretirane cene.

Črni gaber

kupim
vsake množine po ugodni ceni
Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo
»Domoljub« pod številko 13152.

Listnica uredništva. Nekaj dopisov je prišlo prepozno.

Lovci!

Lisice lovite uspešno na
CYAN-kapsule. 1 stane lir 12.-
Prodaja jih drogerija Kanc,
Ljubljana, Židovska ul. 1

Dovoljenje za ta strup dobite pri Vašem srezkem načelnstvu.

Čateč pod Zaplasm. V domu bo 1. februarja Jurčičeva igra v 5 dejanjih »Domen«. Predstava bo končana okrog 5 popoldne, začne se pa ob 3. Pridite!

Izdelujem

razna vretena za krožne žage.

Avtomatične brusilne stroje za bru-

senje gaterskih in krožnih žag.

Fran Lončar

izdelovatelj avtomatičnih brusilnih strojev
Cetovška 43, Ljubljana VII., tel. 20-84

Kupujte knjige »Slovenčeve knjižnice« po trafikah in kioskih, kamor smo jih poslali.

Mali oglasnik

V Domoljubu se zaračunajo mali oglasi po besedah, in sicer plača tisti ki išče službo L. 0,20 za besede; v ženitvenih oglasih in dopisih beseda L. 1,-; v vseh drugih oglasih stane beseda L. 0,80. Vsem oglasom se prileže še oglasni davek. Najmanjši znesek L. 7,-, za ženitvene oglase L. 30,-. Redni Domoljubovi naročniki plačajo polovico manj pri oglasih gospodarskega značaja.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Kože

domačih jacev, čevra, lisic, dihurjev, kun in vider, kupuje L. Rot, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5.

Dva zadržna bika

8 in 18 mesecev stara prodam. Seme, Zalna št. 18, p. Višnja gora.

Žrebetno kobilu

kupim ali zamenjam za dobro kravo. Marinko Ivan, Vnanje gorice 14, p. Brezovica

Robidov list

lahko nabirate vso stmo in čema sušite. Kupuje in najbolje plača vedno Grom Jože, Ljubljana, Tržaška cesta 11.

Javorjeve hlode

in deske

kupuje Krže Franc, mizarstvo, Vrhnik - Idrijska cesta 2.

Prazne steklenice

vinake, vseh vrst, vsako količino, plačamo najbolje. Rupena, Tavčarjeva 6, tel. 32-47.

Fige

za žganjekuho dobite najceneje pri Ant. Krišper, Coloniale, Ljubljana, Tyrševa c. 31.

Služkinjo

za vsa poljska dela sprejme Jos. Plevnik, Stojice 16, p. Ješica pri Ljubljani.

Večjo izbiro

živalnih strojev in dolgim čolničkom - prodaja Nova trgovina »Ogleš«, Mestni trg 3, Ljubljana.

Škotska. »Recite, dragi moj, je vprašal Angličan Škota, kaj prav za prav mislite o mnogih zgodbah, ki govorijo o škotski skoposti? — Škot je naravnal svoj obraz v častitljive gube: »Po mojem mnenju bi morali ljudje s temi zgodbami malo bolj varčevati.«

Brzoparilnike, gnojnične črpalke, Gama, z 10 letno garancijo nudi

Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani